

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7565, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Italija in Sueški prekop

Od dne 20. novembra, ko je italijanski zunanji minister grof Ciano v rimskem parlamentu govoril o »naravnih težnjah italijanskega naroda« in so najprej poslanci, za njimi pa tudi tisoči meščanov, ki so se zbrali po rimskih ulicah, dvignili vzkliki po francoski Tuniziji in drugih francoskih posestvih, je tudi vprašanje Sueškega prekopa stopilo ostro v ospredje mednarodne politike. Italijanska vlada je uradno molčala in niti z besedico ni omenila spora, ki se je s temi vzkliki dvignil med Francijo in Italijo, toda ves italijanski tisk, ki mora svoje misli črpati na uradnih mestih, je izbrpno pisal o »naravnih težnjah«, ki jih naj Francija izpolni italijanskemu narodu. Razpisal se je o pravicah, ki jih Italija našteva do Tunizije, o težnjah po francoski Korsi, po francoskem Džibutiju. Posebno pozornost pa je še posvetil Sueškemu prekoku in podčrtal zahtevo, da Italija tamkaj zahteva svoje neodoljivo mesto. Francoski tisk je na italijansko pisanje izbrpno odgovarjal in ga dosledno pobijal. Posebno pozornost pa je tudi Francija posvetila prav vprašanju Sueškega prekopa in etem tudi ona izpovedala, da smatra to vprašanje za eno najresnejših, ki mora biti rešeno med obema državama.

Najprej se moramo vprašati, čemu zahteva Italija od Francije, naj ji zagotovi vpliv pri nadzorstvu nad Sueškim prekopom, ko je ta velevažni prehod iz Sredozemskega v Indijski morje politično in vojaško pod nadzorstvom Anglije, po ozemlju pa, na katerem leže njegove najvažnejše naprave, spada pod nadoblast neodvisne egiptške kraljevine. Odgovor je lahak. Sueški prekop je zgradil francoski podjetnik genialni de Lesseps z izključno francoskim denarjem. Če bi se mu bil narkit ponestrelil, bi bili imeli izgubo francoski denarniki, če je uspel, pripadajo tudi dobički njim. Anglija je prišla do odločilnega vpliva s tem, da je po srečnem naključju dobila v roke delnice družbe Sueškega prekopa, ki jih je moral prodati takratni zapravljivi egiptski khedive, in s tem, da je dobila politično nadzorstvo nad Egiptom. Upravni svet Sueškega prekopa je bil potem tako sestavljen, da so Franciji kot imetelji največjega dela delnic dobili 20 mest, Angleži polovico manj, to je 10 mest, Egipčani, na katerih ozemlju prekop teče, pa dva. Šele tisti pred vojno so Nizozemcem, ki so prikazali izredno visok količnik pomorskega prometa skozi Sueški prekop — nizozemske kolonije so v indijski odtoku — so jim Francozi odelopili en sedež, tako da sestavljajo danes upravni svet Sueškega prekopa: 19 Francozov, 10 Angležev, 2 zastopnika Egipta in 1 Nizozemec. Sueški prekop je postal izredno pridobitno podjetje, kajti vsaka ladja, ki gre iz Evrope na Daljni vzhod, mora plačati potnino skozi kanal. Isto velja za ladje, ki prihajajo iz vzhoda v evropska pristanišča. Delničarji so delali zlate dobičke, če pomislimo, da je vrednost ene delnice, ki je pri ustanovitvi družbe veljala 200 zlatih frankov, v letu 1937 dosegla borzno vrednost 25,285 zlatih frankov, in da so zadnja leta za vsako delnico dobili po 500 do 770 zlatih frankov dividende (vseh delnic je 200.000).

Italija, za katero je Sueški prekop, odkar si je v Abesiniji ustanovila svoj ogromni imperij, postal edina pot, po kateri more materna zemlja priti do svoje kolonije, je zadnji dve leti postala eden največjih prometnikov skozi to svetovno važno zarezo med Azijo in Afriko. Za časa abesinske vojne je morala Italija za prevoz vojaštva in vojnega materiala plačati ogromne zneske družbi Sueškega prekopa, ki je pristojbine pobirala od vsakega človeka, od vsake živali in od vsakega kilograma vojnega ali trgovskega tovora. Samo v l. 1937 je Italija plačala na golih prevozninah 175 milijonov lir (okrog 350 milijonov din) blagajni Sueškega prekopa, in sicer v zlatem denarju, ki si ga je morala drago nabaviti. Nadaljnji razvoj abesinskega imperija, ki se mu hoče Italija posvetiti, bo verjetno zahteval še mnogo višje zneske, ki jih bodo delničarji Sueškega prekopa lepo pobrali in naložili v svoje žepce. Za Italijo je po njihovem mnenju, ki pa mu bo le težko odreči priznanja, da je upravičeno, Sueški prekop postal velika ovira pri obvešanju s svojim afriškim imperijem. Toliko plačila italijanska trgovina ne bo mogla vzdržati. Klic po olajšavah je torej naraven in brez dvoma zelo resno mišljen. Ker je pa Francija glavni delničar družbe Sueškega prekopa, so italijanske zahteve naslovljene na Francijo in ne na Anglijo, ki je pri vodstvu Sueškega prekopa udeležena primerno po količniku svojega trgovinskega prometa, ki potuje skozi prekop. V Rimu pravijo, da mora to vprašanje urediti Francija, to se pravi francoski delničarji na ta način, da odstopijo Italiji v upravnem odboru družbe Sueškega prekopa sorazmerno številu upravnih mest, da odstopijo Italiji tudi sorazmerno številu delnic, in da Italiji dovolijo sorazmerno sodelovanje pri nadzorstvu prometa, ki gre skozi kanal. Na ta način bi Italija dobila neodoljivo pravico pri vodstvu podjetja, od katerega je v veliki meri odvisen prospek njene abesinske kolonije, in bi spravila tudi v svoje lastne blaginje precejšen del dobička, ki gre zdaj v francoske roke, čeprav je francoska trgovina skozi ta prekop malenkostna in primeru z italijansko.

Na ta italijanska izvajanja odgovarja francoski tisk zelo hladnokrvno. Češ da so italijanske zahteve neosnovane, da, krivične, kajti Sueški prekop da je delo zasebnikov, ki so vložili vanj denar francoskih zasebnikov in da jim po vseh pravilih gre tudi pravica do dobička, ki ga podjetje žanje za svoj trud.

Težave so torej izredno velike. Toda vprašanje je danes tako zastavljeno, da skoraj ne bo mogoče iti mimo italijanske zahteve in bosta mo-

Obsežna preosnova vlade

V novi vladi predsednika dr. Milana Stojadinoviča sta dva slovenska ministra: dr. Miha Krek, minister za gradbe, in poslanec Franc Snoj, minister brez listnice

Belgrad, 21. dec. AA. Predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović je bil danes opoldne v avdienti pri Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu ter mu je po običajni praksi, ki je v veljavi po končanih volitvah v narodno skupščino, izročil kolektivno ostavko svoje vlade. Nj. Vis. knez namestnik je ostavko sprejel in poveril mandat za sestavo nove vlade dosedanjemu predsedniku vlade dr. Stojadinoviću.

Odstopili so: predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Milan Stojadinović, notranji minister dr. Anton Korošec, prometni minister dr. Mehmed Spaho, pravosodni minister Milan Simonović, minister za gozdove in rudnike Bogoljub Kujundžić, minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetković, gradbeni minister Dobrovoje Stošović, finančni minister dr. Dušan Letica, minister brez listnice dr. Miha Krek, minister brez listnice Vojislav Gjorgjevič, minister brez listnice dr. Niko Novaković, poštni minister Vojko Čvrkvič, prosvetni minister Dimitrije Magarašević, minister brez listnice dr. Džafer Kulenović, minister vojske in mornarice general Milutin Nedić, minister za trgovino in industrijo inž. Nikola Kabalin, minister brez listnice Svetislav Hodžera in minister za telesno vzgojo naroda Ante Maštrovič.

Nova vlada

V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. so kraljevski namestniki odstop sprejeli in postavili:

Za predsednika ministrskega sveta in zunanjega ministra dr. Milana Stojadinoviča, predsednika ministrskega sveta in zunanjega ministra n. r.; za prometnega ministra dr. Mehmeda Spaho, prometnega ministra n. r.; za pravosodnega ministra Milana Simonoviča, pravosodnega ministra n. r.; za kmetijskega ministra Svetozarja Stankoviča, kmetijskega ministra n. r.; za prosvetnega ministra Bogoljuba Kujundžića, ministra za gozdove in rudnike n. r.; za ministra za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetkovića, ministra socialne politike in narodnega zdravja n. r.; za ministra za gozdove in rudnike Dobrovoja Stošovića, gradbenega ministra n. r.; za finančnega ministra dr. Dušana Letica, finančnega ministra n. r.; za gradbenega ministra dr. Miha Kreka, ministra brez listnice n. r.; za ministra brez listnice Vojislava Djordjevića, ministra brez listnice n. r.; za ministra brez listnice dr. Džafera Kulenovića, ministra brez listnice n. r.; za ministra vojske in mornarice, armijskega generala Miljutina Nedića, ministra za vojsko in mornarico n. r.; za ministra za trgovino in industrijo inž. Nikola Kabalina, ministra trgovine in industrije n. r.; ministra za telesno vzgojo naroda Ante Maštrovića, ministra za telesno vzgojo ljudstva n. r.; za ministra pošte, telegrafa in telefona Panto Jovanovića, predsednika mestnega poglavarstva v Skoplju in bivšega narodnega poslanca; za notranjega ministra Milana Acimovića, pol. upravnika mesta Belgrada; za ministra brez listnice Franca Snoja, ravnatelja Kmetijske posojilnice v Gornji Radgoni. Predsednik ministrskega sveta in zunanji minister izvede ta ukaz.

Belgrad, dne 21. decembra 1938

Predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Milan Stojadinović, s. r., Pavle, s. r., dr. Radenko Stanković, s. r., dr. Ivo Perović, s. r.

Izjava dr. Stojadinoviča

Ministrski predeednik in zunanji minister dr. Milan Stojadinović je dal ravnatelju agencije Avala sledečo izjavo za javnost:

Kr. vlada je odstopila, da bi najvišji ustavni činitelj mogel storiti potrebne sklepe z ozirom na izvedene državnozbornske volitve. Nova vlada, ki ji imam čest predsedovati, ne pomeni nikake spremembe smeri niti v zunanji niti v notranji politiki kraljevine Jugoslavije. Nadaljevali bomo z delom na izvedbi našega programa, ki je javnosti znan, in ki sem ga v svojih predvolilnih govorih ponovno formuliral in objasnili. Osebnih sprememb v kabinetu so bile izvedene zaradi stvarnih potreb. Želim pa posebno poudariti, da vsi mi, bivši in sedanjí ministri, ostanemo prijatelji in sodelavci pri skupnem poslu.

Novi slovenski minister Franc Snoj

Novi slovenski minister brez listnice narodni poslanec Franc Snoj se je rodil dne 28. januarja 1902 v Toplicah pri Zagorju ob nekdanji kranjsko-stajarski meji kot sin kmetijskih staršev. V Zagorju je obiskoval ljudsko šolo. L. 1913 je šel v gimnazijo, toda izbruh svetovne vojne mu je onemogočil,

rala Francija in Anglija poiskati način, kako bosta Italijo zadovoljili. Kako, je danes težko reči. Ali bosta Francija in Anglija to do sedaj zasebno podjetje razstali in ga nekako poddržavili, da bi omogočili italijansko udeležbo, ali pa se bodo našli francoski delničarji, ki bodo prostovoljno »potožili« na oltar miru med obema latinskima sestramac zadosten kupček svojih dobičkanosnih delnic, o tem danes ni mogoče govoriti. Prav gotovo pa je, da bo treba iskati in najti izhod tudi tukaj, kajti sicer bodo nastale napetosti, ki nikakor ne bodo v prid miru na Sredozemskem morju.



Frane Snoj, minister brez listnice

da bi jo končal. V zgodnji mladosti se je izkazal kot navdušen pristaš mladinske organizacije, a je kmalu pokazal izredne voditeljske sposobnosti. Za časa borb okrog majnske deklaracije je stal že v ospredju in izpovedal iskreno nacionalno dušo. Kot poklicno delo si je izbral zadrugarstvo in je na polju kreditnega zadrugarstva postal pravi strokovnjak. Za svoj delokrog si je izbral severno mejo, kamor se je preselil l. 1924, ko je prevzel tajništvo posojilnice v Radgoni. Tukaj je s svojim temperamentom, s svojim izrednim govorniškim darom, s svojimi organizacijskimi sposobnostmi in čudovito delavnostjo takoj oživil vso delovanje prosvetnih društev, ki jim je vdahnil novega borbenega duha in osvojalo narodno zavest. Postal je tudi duša gasilskega gibanja, kjer se je izkazal kot izvrsten organizator, tako, da ga je Zveza jugoslovanskega gasilstva l. 1937 izvolila za svojega državnega atašeja, kar je ostal do današnjega dne. Pri zadnjih volitvah je v lutomerskem okraju na državni listi dr. Milana Stojadinovića dobil popolno zaupanje vsega obmejnega prebivalstva. Od 7074 volivcev jih je glasovalo za novega ministra 6249, vsa ostala opozicija pa je dobila komaj 825 glasov.

Novi notranji minister Milan Acimović

Novo imenovani notranji minister Milan Acimović se je rodil 31. maja 1898 v belgrajski okolici. Gimnazijo in pravo je končal v Belgradu, kjer je leta 1921 stopil v upravno-politično službo, v kateri je ostal vse do današnjega dne. V teku svojega službovanja je minister Acimović odhajal pogosto v tujino na specialne študije policijske stroke. V upravni stroki je zavzemal razne položaje. Pod vlado dr. Stojadinovića je bil na predlog bivšega notr. ministra dr. Korošca postavljen za upravnika mesta Belgrada. S tega položaja odhaja zdaj na položaj notranjega ministra. V vseh položajih, ki jih je zavzemal, se je g. minister izkazal kot odlično poznavalec policijske stroke, družabnih in političnih problemov ter je povsod pokazal najboljšie rezultate. G. minister je posebno uspešno izvedel reorganizacijo vseh ustanov, ki jih je vodil. Vse te ustanove je moderniziral ter jih dvignil na zavidno višino. Novi notranji minister je že dolgo vrsto let član mednarodne policijske komisije. V tej komisiji je tudi kot predstavnik kraljevine Jugoslavije. L. 1926 je bil izvoljen za podpredsednika te najvišje mednarodne policijske ustanove. Za uspehe, ki jih je g. Acimović pokazal v svojem službovanju, je prejel skoraj vsa naša odlikovanja ter mnogo tujih.

Nova vlada prisega

Belgrad, 21. dec. m. Nova dr. Stojadinovičeva vlada je bila zaprisežena nocoj ob 7 zvečer v kabinetu predsednika vlade. Na prisego so prihajali ministri po vrsti. Med prvimi je prišel na prisego novi notranji minister Milan Acimović, dosedanji upravnik mesta Belgrada. Za njim so prihajali pravosodni minister Simonović, kmetijski minister Stanković, minister za telesno vzgojo ljudstva Maštrovič, prometni minister Spaho, minister brez listnice Kulenović. Nato sta prišla novi gradbeni minister dr. Miha Krek skupno z ministrom brez listnice Francem Snojem. Njima so sledili minister brez listnice inž. Voja Djordjevič, trgovinski minister inž. Kabalin, minister za gozdove in rudnike Stošović in novi prosvetni minister Bogoljub Kujundžić. Ministre katoliške veroizpovedi je zaprisegel župnik župnije Krista Kralja msgr. Matija Petlič. Novoimenovani ministri bodo prevzeli resore dosedanjih ministrov v teku jutrišnjega dopoldneva. Nova vlada dr. Stojadinovića bo imela prvo sejo jutri.

Napitnice v Pešti

Ciano: „Visoki cilj italijanske politike je prijateljstvo z Madžarsko, z Nemčijo in z Jugoslavijo“

Budimpešta, 21. dec. AA. Stefani: Ob koncu snočnje večerje je zunanji minister grof Czaky izrekel zdravico, v kateri je med drugim dejal:

Obisk grofa Ciana spremlja navdušenje vsega madžarskega naroda in da je nov dokaz vzajemnega razumevanja in prirščnih odnošajev ki slonijo na istovestnosti interesov obeh držav. To prijateljstvo je že od vsega početka imelo za cilj, da se uresniči mir, in eicer se naj v srednji Evropi ustvari mir, ki bi slonel na pravici. To so isti cilji, ki so zmeraj vodili in ki še sedaj vodijo politiko osi Rim-Berlin. Madžarska zunanja politika je že v preteklosti in bo tudi v bodoče sledila tej politični osi, ki hoče ohraniti skupen mir med narodi. Madžarska ostane tej politiki zvesta. Madžarska pa ostane zvesta tudi državama osi in teži za udržitvijo in razvojem odnošajev dobrega sosedstva z državami, kiso v prijateljskih zvezah z državami osi. Konferenca štirih, ki je v Monakovem rešila človeštvo strahote nove svetovne vojne, je ustvarila novega duha, ki je postavil v prvo vrsto tiste sile, ki hočejo na miren način razrešiti morebitne spore, ki bi lahko nastali med narodi. Krona vsega tega duha v katerem je bil sklenjen sporazum, pa je bila pravična razsodba dunajskega razsodišča, s katero je grof Ciano v sporazumu z nemškim zunanjim ministrom omogočil, da se je materi domovini vrnilo en milijon Madžarov. Zato je Madžarska polna hvalečnosti napram svojem velikemu prijatelju Mussoliniju.

Grof Ciano se je zahvalil za besede, ki jih je madžarski zunanji minister grof Czaky izrekel napram Mussoliniju in fašistični Italiji. Nato je dejal: Nikdar ni bilo prijeteje ite na Madžarsko kot sedaj v novo in močnejše Madžarsko, ki je zedinjena v svojih novih mejah, ki so ji bile določene z razsodbo dunajskega razsodišča, in ki je v Srednji Evropi vpostavila načelna pravice, ki jih je 20 let Duce upošteval in neomajno branil. Nato je grof Ciano poudaril, da je že grof Czaky omenil državi, s katerima hoče Madžarska ohraniti prirščne in neposredne vezi prijateljstva. To prijateljstvo pa nudi obširne možnosti prirščnega sodelovanja z drugimi državami, tako da se je lahko z največjim zadovoljstvom prepričal, kako se v Srednji Evropi in v Podonavju oblikujejo pogoji za skupno miro-ljubno in tvorno sodelovanje. Z največjim zadovoljenjem vidimo, kako se v osrednji in podonavski Evropi danes kažejo pogoji za novo skupno mirno in plodno življenje. To življenje je visoki cilj italijanske politike, ki bo v Srednji Evropi in Podonavju vedno temeljila na našem prijateljstvu z

Madžarsko, na osi Rim-Berlin in na sporazumu z Jugoslavijo v Belgradu.

Budimpešta, 21. dec. b. Vsi znaki kažejo na to, da je bilo nesoglasje med grofom Cianom in madžarskimi državniki snoci odstranjeno. Grof Ciano se je snoci razgovorjal na banketu z ministrskim predsednikom Imredijem ter ostalimi madžarskimi državniki. Diplomatski izid Cianovega obiska v Budimpešti je ta, da bo Madžarska ostreje nastopila proti komunizmu, vendar pa se ne bo priključila paktu proti Kominterni. V gospodarskem oziru bo Madžarska imela svobodna vrata v Italijo, kamor bo plasirala one proizvode, ki jih v Nemčijo ne morejo več uvažati.

Gafencu - novi romunski zunanji minister

Bukarešta, 22. dec. c. Bivši zunanji minister Petrescu Comnene, ki je danes odstopil, bo imenovan za romunskega veleposlanika pri Vatikanu. Bivši senator Gregor Gafencu, ki je bil snoci imenovan za romunskega zunanjega ministra, bo danes ob 13 prisegel pred kraljem Karolom.

Berlin, 21. decembra. AA. Havas: Nemčija je s posebnim zanimanjem sprejela vest o imenovanju Gafencu za romunskega zunanjega ministra. »Berliner Tageblatt« piše, da čakajo novega ministra težke, a morda tudi hvaležne naloge.

Zdravje sv. očeta

Vatikan, 21. decembra. b. Vatikanski krogi zanikajo vesti, ki so se razširile o novem poslabšanju zdravstvenega stanja sv. očeta. Priznavajo, da se ne počuti preveč dobro, čemur je kriva le visoka starost. Najboljši dokaz, da ni nobene nevarnosti, je ta, da je sv. oče večeraj in danes prisostvoval vsem svečanostim, ki so bile v zvezi z njegovim duhovniškim jubilejem.

Zagrebska vremenska napoved: Topleje in oblačno.

Zemunska vremenska napoved: Oblačno v večji kraljevini z dežjem in snegom. Košava v Podonavju. Precejšnja ohladiitev v zahodnih in severno-zahodnih krajih, drugod bo pa toplota nekoliko poskočila.

Zgodba Dragoljuba Jovanoviča

Kdo ne pozna g. dr. Dragoljuba Jovanoviča? Velja za nekega šefa celotnega jugoslovanskega levitarskega, ki je že davno poveljal po vseh jugoslovanskih deželah, imel tajinske sestanke in konference z vsemi mogočimi nezadovoljnimi elementi naše jare inteligence ter veljal za nekega preroka ljudske fronte, ki bo prevzela neizogibno vso oblast v državi. Pri nas je g. Dragoljub Jovanović nastopal kot intelektualca, kar ta profesor tudi je, po Srbiji pa je hodil po kmetih, in sicer ponoči, preoblečen v »ubogega Slovaka«, ki da ga preganjajo oblasti, trkal na okna in budil kmete ter jim šepetal tajinske novice in načrte. Za časa gospodarske stiske se je Dragoljub Jovanović posrečilo, da je bil izbran na dveh mestih po zaslugi tega svojega glumaškega talenta. V prošlih petmesečnih volitvah g. Jevtiča je bil izbran za poslanca in je sedel v skupščini do 10. oktobra 1938. Tu pa se je pokazalo, da je bila vsa njegova ideologija, kakor tudi njegove metode, mehur iz mila, zakaj v narodni skupščini se ni ta gospod nikoli oglašil niti za govor niti za interpelacije, niti je interveniral v ministrih za svoje volitve. Tudi pri teh volitvah je želel postati kandidat in je zopet maskiran hodil po vaseh, pa so ga povsod nagnali. Ostalo mu je edino upanje, da bi bil v Leskovcu izbran njegov sorodnik, advokat Jovanović, pa je propadel tudi ta. Tako je g. dr. Dragoljub Jovanović popolnoma končal svojo politično kariero in nič mu ni pomagalo, da je pred letom imel v Barceloni govor, v katerem je dejal, da prestolnica Jugoslavije prav za prav ni Belgrad, ampak — Barcelona. Razen tega je znan samo en njegov večji nastop, in sicer v nekem pariškem baru, kjer je med drugim agitiral tudi za ljudsko fronto in z nekimi črnci v frakih pel komunistično internacionalo.

Tako je torej politično končal g. dr. Dragoljub Jovanović, ki je, kakor znano, hodil svoj čas na

posete tudi v Slovenijo, kjer je v družbi znanih propalih kandidatov snoval ljudsko fronto in prerokoval proletarsko revolucijo, v kateri so bila namenjena najvišja mesta našim salonkomunistom, predsedstvo levitarskih federalnih republik Jugoslavije pa si je seveda pridržal sam.

JRZ v Dalmaciji

V Dalmaciji so od kandidatov JRZ izvoljeni: bivši minister brez listine dr. Novaković, dr. Vujasinović, dr. Vlada Matošić, Konjašić, minister telesne vzgoje Maštrović dr. Mimica, Miloš Tripalo in Nikola Čipika.

Izseljevanje iz naše države

Izseljevanje iz naše države se je, kakor znano, zaradi Amerike, kakor tudi zaradi svetovne gospodarske stiske zelo zmanjšalo. Vendar pa so našle, kakor je to naravno, naše odvečne delovne sile mesta v evropskih in južnoameriških državah. Seveda so te številke v primeri z izseljevanjem pred vojno nizke. V evropske države se je izselilo lanskega leta iz Jugoslavije okoli 16.000 oseb tako na primer v Francijo 9.600, v Nemčijo 2.500, v Češkoslovaško 730 v Romunijo 500, v Avstrijo 360, v Albanijo 260, v Belgijo 200 itd. V prekomorske dežele pa se jih je izselilo lani 5.000 in sicer v Zedinjene države severne Amerike 2.400, v Kanado 1.000, v Argentino 840, v Avstralijo 450, v Novo Zelandijo 140, v Čile 50, v Urugvaj 50, v Brazilijo, 40 v južno Afriko 50 itd. V istem času se je vrnilo iz izseljenstva v domovino okoli 6.000 oseb. Relativno pa je izseljevanje v zadnjih letih naraslo, kar se zlasti kaže v skupni vsoti denarja, ki so ga poslali izseljenci domov. Ta vsota znaša danes okoli 40 milijonov

Čemu Italiji Tunizija

»Tunizija je za Italijo to, kar je Češkoslovaška za Nemčijo

Rim, 21. dec. b. Današnji listi objavljajo brez komentarjev članek »News Chronicle«, v katerem prikazuje italijanske težnje po Tuniziji. Italija je sprožila vprašanje Tunizije samo zaradi tega, da prisili Francijo, da spremeni svoje stališče do Španije in prizna pravico vojskujoče se stranke generalu Francu. Poučeni krogi pa trdijo, da Italija zahteva eno in drugo. Z evropskega stališča je Tunizija za Italijo isto, kar je za Nemčijo Češkoslovaška. Hitlerju je bila Češkoslovaška potrebna, da lahko zavlada nad srednjo Evropo. Prav tako

hoče Italija vzeti Franciji Tunis, da bi Mussolini zavlada na Sredozemskem morju.

Pariz, 22. dec. c. Uradno so danes objavili, da bo Daladier obiskal Korziko in Tunis takoj, ko bo zaključeno sedanje parlamentarno zasedanje, to je najbrž 2. ali pa 3. januarja. List »Le Jour« piše, da bo Daladier na tej poti spremljalo francosko srenjzsko brodogojstvo in pa mnogo višjih častnikov francoske armade. Daladier si bo tudi ogledal dela na Maginotovi liniji, ki jo Francozi grade na meji med Libijo in Tunisom.

Poljska odklanja samoupravo Ukrajincev

Nemčija se približuje sovjetski Rusiji?

Varšava, 22. dec. c. Danes je predsedstvo poljskega sejma odgovorilo na predlog ukrajinskih poslancev za samoupravo Volinije in Halicja. Predsednik sejma je odgovoril ukrajinskim poslancem, da se o njihovem predlogu v parlamentu ne bo moglo razpravljati, ker ta predlog zahteva spremembo poljske ustave. Razprava o spremembi poljske ustave, pa se lahko načne šele tedaj, če tak predlog podpiše 52 članov poljskega sejma. Njihov predlog za samoupravo teh dveh pokrajin pa je podpisalo samo 15 ukrajinskih poslancev.

Denikin proti neodvisni Ukrajini

Pariz, 21. dec. b. General Denikin, poveljnik bivše ruske carske armade, ki se je leta 1920 boril proti rdeči vojski, je v nekem govoru pozval vse ruske begunce v Parizu, naj odločno delajo proti ustvaritvi samostojne Ukrajine. Denikin je poudaril, da morajo biti v tem oziru vsi Rusi složni, vsi tuji poskusi, da se naša ruska domovina razcepi, se morajo preprečiti. Obramba Rusije je danes istovetna z obrambo vseh Rusov. Sovražniki Rusije so tudi naši sovražniki. Domovina ostane vedno domovina in vsi drugi oziri morajo sedaj zginiti, ko gre za njeno nedotakljivost.

Boljševiška krvna osveta

Boljševiški režim v Moskvi in v Barceloni divja trenutno proti trockizmu. Nedavno je iz Barcelone dospela novica o sodbi nad voditelji stranke, ki je delala na to, da bi se vsi marksisti v rdeči Španiji združili. Obsodba voditeljev te stranke pomenja torej končno veljaven poraz trockistične smeri v Španiji. Vendar pa se obsodbe niso glasile na smrt, ampak le na večletno ječo. Prav tako je bila z razsodbo sodišča stranka razpuščena in z njo tudi zveza komunistične mladine. Zveza komunistične mladine namreč ni bila na črti pravoverne Kominterne. Obsodba pomenja torej zmago Stalinove smeri in Stalinove strahovlade v rdeči Španiji, ki je bila s tem okrepljena. Pa tudi v domovini komunizma zahteva Stalinov krvavi režim vedno nove žrtve. Za maršali, generali, ministri, poslanci, ljudskimi komisarji vseh stopenj, ki jih je rdeči diktator poslal na morišče, prihaja sedaj tudi na vrsto ustanova, ki je vse to krvoprelitje izvedla. Sicer ne sama organizacija, ampak ljudje, ki so s svojo brezprimerno krvočelnostjo tolikim drugim pripravili strašno smrt.

Slišati smo, da je te dni prosluli šef GPU, tajne državne policije, Nikolaj Ježev padel v nemilost. Bil je odstranjen in zaenkrat prestavljen na neko brezpomembno mesto, kar toliko pomenja, da ga bodo že nekakaj časa zopet poiskali in ga potem dokončno likvidirali. Prvi korak proti njemu je bil storjen zato, da pripravi drugega. Proti tako pomembnim ljudem, kakor je Ježev, tudi v sovjetski le postopoma nastopajo, zato, da ni prevelikega zgledovanja in da razburjenje ne postane nevarno.

Tudi maršal Tuhačevski je bil poslan najprvo na Volgo, potem pa so ga zopet spravili v Moskvo in nato v mesnico GPU. In tako se marsikdo drugi, ki je še malo prej kot zvezda prvega reda svetil na temnem sovjetskem nebu. Ježev pa ni bil prisljen sam nastopiti bridko pot v globino. Z njim vred je morala v ječo tako rekoč vsa družba, ki ga je obdajala: 470 uradnikov GPU in še 130 drugih strankinih odličnikov je moralo v ječo, tako da je bila celotna osrednja GPU izmenjana z novimi ljudmi.

Tisti, katerega je čiščenje vrglo na površje, je šele 33 letni Berija, novi šef GPU, o katerem pa pravijo dobro poučeni, da je naredil že temeljito skušnjo v Čeki in GPU, kar se brez nadaljnega more verjeti.

Pač pa preseneča, da je po uradnem prikazovanju vseh teh aretacij kriv trockizem. Iz tega se da sklepati, da takšna obtožba v širokih masah še vedno užje. Toda po privatnih poročilih tiči

večina ostane vedno domovina in vsi drugi oziri morajo sedaj zginiti, ko gre za njeno nedotakljivost.

Sovjeti sprašujejo v Parizu

Pariz, 21. dec. b. Ruski poslanik v Parizu, g. Surič, je te dni obiskal francoskega zunanjega ministra Bonneta in ga vprašal, kakšno stališče bo Francija zavzela do zahteve neodvisne Ukrajine, ako bo prišlo do oboroženega spopada. Surič je postavil povsem jasno vprašanje na zunanega ministra Bonneta. Kaj je odgovoril Bonnet, ni znano.

Značilna pogodba med Nemčijo in Sovjetijo

Berlin, 22. dec. c. »Deutscher Nationalbeobachter« piše, da je bil v Berlinu podpisan sporazum med sovjetsko Rusijo in Nemčijo o tem, da vse dosedanje pogodbe med Nemčijo in Rusijo ostajajo v veljavi tudi vse leto 1939.

za vsem tem nekaj čisto drugega. Pariški tisk je po informacijah agenture Fournier objavil naslednje vzroke Ježevove odstavitve:

1. Intervencijo Vorošilova pri Stalinu. Vorošilov je protestiral zaradi množičnih aretacij častnikov v rdeči armadi, mornarici in letalstvu.
2. Vedno bolj so se množili protesti proti brezštevilnim aretacijam uglednih komunistov v sami stranki in v Kominterni.
3. Zadržanje GPU nasproti generalu Blücherju, ki ga je Ježev obdolžil, da je stal na čelu zarote proti Stalinu.
4. Vmeševanje Ježeva v zunanjo politiko.
5. Pritožba številnih sovjetskih diplomatov proti temu, da je Ježev dal za agenta GPU nadzirati in opazovati razna poslaništva in konzulate.
6. Huda kampanja Ježeva proti Molotovu, Vorošilovu, Kalininu, Litvinovu in ljudskemu komisarju za pošto, Bergmanu, ki je 20 let skupaj z Ježevom imel v GPU pomembno vlogo. Bergman je bil tisti, ki je izdal Jagodo Ježevu. Maršal Blücher in drugi generali, ki so zaprti v Lubjanki, bodo sedaj verjetno izpuščeni.

Pri teh spremembah torej gre za skupen upor vseh tistih, ki mislijo, da jim je življenje ogroženo. In to je v Sovjetiji vsak, ki je na kakikaj pomembnem mestu. Stalin sam pa se nahaja v grozotnem položaju, da je nadaljno brodenje v krvi zanj še vedno laže, kakor povratek. Nobene možnosti ni videti, kako bi razmere v sovjetski mogli priti v normalno stanje. Pričakovati je še večje čiščenje, pa naj se obrne proti Kremlju, ali proti deželi. Kdo bi mogel jasno gledati v čarovniški kotel boljševiške Rusije!

Proti brezvestni demagogiji

»Samoupravac« prinaša članek, v katerem zahteva, da se bolj učinkovito, nego je to bilo mogoče do sedaj, prepreči zloraba politične svobode v škodo države in javnega reda ter miru. Čeprav so volitve — tako piše — opozicije likvidirali, ni ponehal potreba, da se uzakoni likvidacija obojih in družtvi, da se prepreči delovanje tistih brezvestnih politikov, ki mislijo, da jim politična svoboda, zlasti pa svoboda besede na shodih daje pravico do ogabne demagogije, da morejo širiti laži in klevete, razburjati ljudstvo z alarmantnimi in neresničnimi vestmi in ga zapeljati do nepremišljenih dejanj. V minuli borbi se je opozicija izključno posluževala takih zločinov sredstev, da bi dosegla uspeh. Ljudstvo se

več kakor pred leti. Zanimivo je, da se v zadnjem času naši izseljenci najbolj potulijo v južni Ameriki, zlasti v Boliviji, ki je postala za Hrvatse nekak nova Kalifornija. Večinoma so naseljeni v trgovino. To so v prvi vrsti Dalmatinci, in sicer jih je največ z otoka Hvara. Ti Hrvatje so v zadnjih 20 letih v Boliviji zgradili celo mrežo železnic, potov in mostov.

Sporazum da, toda najprej red in zakon

V »Vremenu« je objavil dr. Ljuba Popović, odlični član JRZ, članek, v katerem razmotriva o politiki dr. Mačka. Volitve so, pravi, pokazale večino proti federaciji v načelu in proti načinu, kakor jo želi dr. Maček uresničiti, a pomočjo ustavotvorne skupščine in nove ustave namreč. Toda on in njegovi zavezniki nimajo nobenega tozadevnega konkretnega programa in zato bi volitve ne vedeli, za kakšno ustavotvorno skupščino in za kakšno ureditev države naj glasujejo. Sicer pa bi takšna procedura v sedanjem času tudi ne bila oportuna, ko je itak vsa Evropa razburjena. So ljudje na Hrvaškem, ki se sklicujejo na primer na Slovače, toda pozabljajo, da je ta nova država nastala po izgubljeni vojski bolj v interesu sosedov, nego v interesu Češkoslovaške. Ali bo mogla ostati država, v kateri tri vlade delajo vsaka tudi svojo lastno zunanjo politiko? Slovenci imajo svoj lastni jezik in svoj lastni teritorij, kakor so ga izoblikovali vekovi, toda kje so meje hrvatske federacije? Sprito tega se vprašamo, ali je mogoče sporazum? Mi predpostavljamo, da dr. Maček ljubi to državo, če ne za nekaj drugega, pa zaradi Hrvatske same. Zato je dana možnost, da se najde častna rešitev. Toda dokler pride do te rešitve, mora vladati v deželi red in državna oblast mora biti zares oblast. Teror se mora nehati in hrvatski narod, ki se odlikuje po svoji tiholetni kulturi, se ne sme dati zavesti od strasti, od katerih bi najbolj trpel on sam. Sporazum da, toda najprej red in zakon!

Komu se ima Živković zahvaliti za mandat

Vremeč poroča o kandidaturi Pere Živkovića v Kotorvarski sledeče: Od 4892 glasov, kolikor jih je bilo oddanih v kotvorvarškem okraju, je Peter Živković dobil nekaj malega več od ene četrtine, to je 1383 glasov. Njegov protikandidat na listi JRZ, kmet Maksim Pešić, pa je dobil 1530 glasov. Toda po igri slučajja, oziroma volivnega zakona, izgleda, da bo mandat dobil g. Pe-

ter Živković. Ironija usode pa je hotela, da se bo imel g. Živković za ta svoj mandat zahvaliti edino glasovom somišljenikov HSS. Kandidat HSS v tem okraju Stipo Radman je dobil 1235 glasov in vsi ti glasovi pripadajo po volivnem zakonu g. Živkoviću Stipo Radman je znan agitator HSS v bosanski Krajini in je bil baš za režima g. Živkovića skoraj ves čas v zaporu.

Maček in združena opozicija

Glavno glasilo JRZ »Samoupravac« piše: V neki notici iz Zagreba smo javili, da v političnem vodstvu HSS v Zagrebu vlada precejšnjo razočaranje in nezadovoljnost z rezultati, ki so jih dosegli zavezniki dr. Mačka iz Združene opozicije. Sedaj pa seveda zelo obzirno in zavito tudi »Hrvatski dnevnik« počasi pripravlja svojo javnost na izpremembo odnosa med dr. Mačkom in njegovimi dosedanjimi zavezniki. Tako na primer naglašava v nekem uvodniku, da se politično vodstvo HSS ne more več spuščati v nobene strogo strankarske kombinacije, ker danes ne gre več za kakšno posamezno hrvatsko stranko, ampak za celokupni hrvatski narod. »Hrvatski dnevnik« tudi ponovno naglašava, da dr. Maček vodi in more voditi samo hrvatsko politiko. Šefi »Združene opozicije« bodo brez dvoma dobro razumeli ta blaga namigavanja dr. Mačka. Oni so naredili svojo dolžnost, res da slabo, in sedaj lahko gredo.

Večni popotnik

O dr. Kramerju piše glavno belgrajsko glasilo »JRZ«, da je po decembrih volitvah politično mrtve. »Samo on ne veruje v svojo smrt. Zda potuje v Zagreb, zda v Belgrad, in je vesel, če časniki to beležijo. Kakor je Descartes rekel: Mislim, torej živim,« tako pravi dr. Kramer: »Potujem, torej sem še živ.« Sedaj so spustili v javnost vesti, ki naj nekako prikrije politično smrt dr. Kramerja in pravijo, da se pogaja z dr. Mačkom o tem, da bi se tehnično sodelovale JNS z hrvatsko kmečko stranko spremeno v bolj intimno prijateljstvo. Iz krogov dr. Mačka pa izvedemo, da so nasproti temu poskusu dr. Kramerja že zavzeli stališče, da mora namreč g. dr. Kramer najprej izbristi iz programa svoje JNS državno in narodno edinstvo in šele potem bi mogli z njim govoriti. Ni dvoma, da bi dr. Kramer, če bi imel besedo samo on, sprejel vsak pogoj, da bi vstal od politične smrti, toda mi vsi vemo, da je 11. decembra kot politik izginil za vedno.

Torej se je nesrečni šef naše JNS tudi iz Zagreba vrnil praznih rok, v Belgradu pa gotovo tudi ni nič opravil, saj so ga tam tudi pričakovali sami politični mrtveci.

S križem, s Kristusovo resnico in molitvijo v šole!

Tako je naslov proglasu, ki so ga češki katoliški kulturni delavci naslovili na učitelstvo in v katerem pišejo doslovno takole: »Obračamo se na Vas s prošnjo, da bi vrnil šoli Boga: Kristusa, njegovo učenje in simbol njegove ljubezni: križ. Naš narod je zdaj ubog in berač. Velik del vrednot, ki so predstavljal njegovo bogastvo, je uničenih. Samo Bog je ostal. Ohranite moč v silo naroda, ki je toliko izgubil. Krščansko ljudstvo — naj bo že v kateremkoli političnem taboru — vam bo zato hvaležno. V množestvu imamo sloves naroda, ki je brezvestno uničeval verske vrednote. Vsekaj radikalizem je razburjal duhovne doma in je dal v roke nasprotnika odlično orožje, s katerim nas je v zadnjih mesecih tako strašno udaril. Delali smo napake. Sedaj pa je najboljša priložnost, da te napake popravimo in se zblizamo. Naš narod potrebuje zdaj enotnosti kot redkokdaj poprej v zgodovini. Ne pozabimo, da so Bog, Cerkev in sveti češki patroni danes naša edina uteha in uteha naših odvzetih bratov.

Odlikovanja

Belgrad, 21. dec. AA. S kraljevim ukazom so odlikovani:

Z redom Belega orla 4. stop. Rudolf Erber, predsednik Zagrebškega zbora in generalni ravnatelj zagrebške Mestne hranilnice;

Z redom Jugoslovanske krone 3. stop. Šrajmer, Avgust Westen, predsednik Kranjske industrijske družbe na Jesenicah, in dr. Adolf Golja, glavni tajnik Jevske industr. v Ljubljani.

Z redom sv. Save 3. stop. Karl Noot, glavni ravnatelj Kranjske industr. družbe, Jesenice, in z redom sv. Save 4. stopnje Anton Končan, ravnatelj Zadrzne gosp. banke v Ljubljani.

Osebnosti

Belgrad, 21. dec. m. V 4. skup. 2. stopnje je napredoval Pavel Kunaver, upravitelj II. meš. mešč. šole v Ljubljani. Pri gen. direkciji drž. železnice je napredoval v 4. skup. 1. stop. za višjega svetnika dr. Stanko Tominec; na ljubljanskem železniškem ravnateljstvu so napredovali v 6. skup. za višjega kontrolorja na postaji Maribor glavni kolod. Friderik Fetič-Frankheim, doslej na postaji Slovenj Gradec; za višjega kontrolorja v Slovenem Gradcu Leop. Debevec, doslej na postaji v Sevnici; v 7. skup.: za kontrolorja na postaji Tržišče Venceslav Svobak, doslej na postaji St. Ili; upokojen je pri žel. ravnateljstvu v Ljubljani Francšek Tuma, višji nadzornik strojev. Postavljen je za primarnega zdravnika v Splošni bolnišnici v Ljubljani v 4. skup. 2. stop. dr. Vladimir Guzelj; za višjega zdravstvenega svetnika pri okr. glavarstvu v Mariboru dr. Ivan Zorjan.

Z odlokom poštnega ministristva so prestavljeni na pošto Ljubljana I. Ernest Flašman s pošte Trbovlje I., Stane Burdijan na pošto v Ptuj iz Laškega; na pošto Ljubljana II. Srečko Derencina iz pošte Zagreb I.; na pošto Ljubljana I. Alojzij Muraj, manipulant mestne št. sekcije v Zagrebu.

Po službeni potrebi so prestavljeni z odlokom generalnega ravnatelja drž. železnice: Viktor Petje iz Brezno-Ribnica na postajo Kočevje; Franc Šušteršič, pomožni strojevodja iz kurilnice v Rogateu

na postajo Drniš; Anton Žerjav iz Planine za šefa iste postaje; Ciril Zalokar iz St. Vida - Vižmarje v Kranj; Anton Lenjar iz Maribora koroški kol. na postajo St. Vid - Vižmarje, Jožef Ditičak s postaje Maribor koroška proga na nadzorno progo v Hrušico; Josip Kokeza iz Splita na postajo Ljubljana.

Za zbiratelje znamk

Ljubljana, 20. decembra. AA. Prodaja znamk, ki so bile nalepljene na spremnicah leta 1934. Državne pošte: Ljubljana I. Maribor I. Celje, Kranj, Murska Sobota, Ptuj, Jesenice na Gorenjskem, Kamnik, Trbovlje I., bodo s 1. januarjem 1939 začele prodajati odrezke poštne spremnice iz leta 1934, na katerih so nalepljene znamke.

Odrezki so zaviti v paketi po 1 kg. Cena paketa je določena na 75 din, po rešenju poštnega ministristva št. 85115 od 17. decembra t. l.

Meseca januarja in februarja 1939 se smejo paketi prodajati samo domačim filatelistom, naslednja dva meseca pa domačim in inozemskim kupcem.

Filatelisti naj se prijavijo pri najbližji pošti, ki naj zbere podatke, na koliko paketov reflektirajo procliti. Te podatke naj pošte odposljejo direkcijski najkasneje do 27. decembra t. l., da bo direkcijska pakete lahko pravočasno odposlala.

Usoda Judov

Budimpešta, 21. dec. b. Ministrski svet je po triurni debati sprejel zakonski osnutek o Judih. Podrobnosti do sedaj še niso znane. Znano je le to, da bo odstotek Judov na kulturnem polju, ki imajo vpliv v tisku in v javnem življenju, padel od 20 na 7 odstotkov.

Nesreča na reki Tajo

Lizbona, 21. decembra. AA. Havas: Potapljačem se je posrečilo priti do parnika »Tenekast«, ki se je včeraj potopil. V trupu parnika so našli 20 trupel, ki so bila v skupinah in objeta. Pred smrtno nevarnostjo so se že žrtve objele in tako skupno umrle. Poprej so že našli pet trupel, reka je pa najbrž več trupel odnesla proti morju.

Eksplodizija v šoli

Pariz, 21. decembra. AA. DNB: Zaradi eksplozije je včeraj zgorela mestna šola v Diepu. Škoda je za več kot 3 milijone frankov.

Drobne novice

Varšava, 21. decembra. b. Judovska občina v Gdansk. Vse moške, žene in otroke bodo odpeljali na štirih ladjah v Palestino. Izjavljajo, da je Velika Britanija pripravljena sprejeti 4000 Judov in jih odpraviti v Palestino izven določene kvote.

Bukarešta, 21. decembra. AA. Havas: Uradno poročajo, da so 130 članov železne garde, ki so bili doslej internirani v taborišču Vaslui, izpuščili. Oblastva poudarja, da bodo tisti, ki se ne bodo držali svojih obljub, in ki bi subverzivno delovali, strogo kaznovani. Med oproščenimi je tudi g. Jonescu, bivši ravnatelj »Cuventula«, glasila železne garde.

Prekmurški se zonski delavci so prinesli iz Nemčije 24 milijonov dinarjev

Maribor, 21. decembra.

Predvčerajšnjim je prispel iz Nemčije zadnji transport prekmurških sezonskih delavcev. Bila sta samo dva vagona. Sedaj prihajajo le še manjše skupinice, ki so se z odhodom v domovino zakasnile. Prispelo je vsega skupaj deset velikih in eden manjši transport, s katerimi se je vrnilo skupno 6381 oseb, od tega 3370 moških in 3011 žensk. Seveda niso bili to sami Prekmurci, kakih 1000 delavcev je bilo iz Vojvodine in Slavonije, nekaj tudi iz ostalih delov Slovenije. Vsega skupaj pa je bilo v Nemčiji letos okrog 6000 Prekmurcev na sezonskem delu. Gospodarski pomen tega sezonskega dela je za Prekmurje ogromen. Povprečni zaslužek vsakega delavca v Nemčiji je

bil letos srednji, nekateri so se pri povratu zelo hvalili, drugi pa so bili zaposleni v krajih in pri takem delu, kjer se je letos zaslužilo mnogo manj kakor prejšnja leta. Skupno pa so poslali letos Prekmurci domov 1.670.161 nemških mark. Ker so poslali ves denar potom kliringa, dobe za nemško marko okrog 14.50 din, kar da skupaj 24.217.334 dinarjev. Vsekakor je to ogromna vsota, ki se v našem Prekmurju zelo pozna. Tolik denar za razmeroma majhno pokrajino je vsekakor velika gospodarska pridobitev. Vpliv zaslužka na sezonskem delu se je poznal v Premurju v časih najhujše denarne krize. Prekmurske posojilnice in hranilnice so imele vedno dovolj denarja.

Mrzla dela težave v obratu Fale

Priskočila bo na pomoč elektrarna v Trbovljah z novo parno turbino

Maribor, 21. decembra.

Nepričakovani izredno hud mrzaj je povzročil, da ima Drava že sedaj katastrofalno nizko vodno stanje in da je v svojem teku zamrznila od falskega jezusa skoraj do Brezna. Ta nizki vodostaj je tudi posledica izredno suhe jeseni in ker letos ni nastopila običajna jesenska visoka voda. Zaradi tega je razumljivo, da je proizvodnja elektrike v elektrarni Fali padla na minimum in je pričakovati, ako bo ta mrzaj dalje časa trajal, da ne bo mogoče polno zadovoljiti splošne preskrbe s tokom.

Kakor smo od uprave elektrarne Fale obveščeni, se bo te dni stavila v obrat nova parna na-

prava z 10.000 ks v Trbovljah in ker sta elektrarni Fala in Trbovlje med seboj spojeni, se bo trboveljska centrala pritegnila, da deloma podpira falsko elektrarno.

Kljub temu pa ni izključeno, da bodo nastopile težave v obratovanju elektrarne Fale, in sicer zlasti zaradi podeditve Drave, kar od časa do časa povzroča obratu nepravilnosti.

Iz tega razloga se elektrarna Fala obrača na vse konzumente s prošnjo, da po možnosti reducirajo porabo toka, zlasti v jutranjih urah od 6 do 10 in popoldne od 16 do 20. Upati je, da bodo ti ukrepi zaenkrat zadostovali in da ne bo potrebno zahtevati nadaljnjih redukcij.

Komisija o nesreči na Glinški ulici

Ljubljana, 21. decembra.

Nesreča na Glinčah, o kateri smo poročali v včerajšnji številki, je povzročila mnogo govorice po mestu. Težko je ugotoviti, kdo je to nenavadno nesrečo zakrivil ali postarjal ali železničarji. Doseganje ugotovitve oblasti pa so dognale, da nesreče niso zakrivil niti železničarji, niti poštne uslužbenice, temveč nerodne razmere, ki jih povzroča preobremenjenost tako železničarskih, kakor tudi poštne uslužbenice, zlasti pa nerodni aparat, s katerim skuša železniška uprava signalizirati in zavirati prehode na cestah in eden takih nerodnih prehodov je prav na Glinški ulici, to je na znanem prelazu, kjer se je pripetilo že mnogo smrtnih nesreč. Ne smemo kriviti železniškega čuvaja, ki je storil svojo dolžnost, temveč moramo povedati resnico: zapornice niso delovale.

Davi ob devetih si je kraj nesreče ogledala uradna komisija. Sodišče je zastopal dr. Šketa in g. Ferjan, za policijo gg. Macarol in Novak, za pošto višji poštni svetnik Suhač, višji poštni kontrolor g. Černe, dalje gg. Kit in Cerar, za železniško direkcijo višji svetnik Zmazek in višja kontrolorja Nahtlaj in Jeromen.

Komisija je zaslišala tudi edinega očitveca te nesreče, trgovca Ferdinanda Bartla iz Predjamske ulice. Ta je izpovedal svoje utise, ki so neugodne tako za pošto, kakor tudi za železniško upravo. Po natančnih ugotovitvah se je nesreča pripetila približno tako:

Poštni avtomobil je prišel čez železniško progo pobrat pisma iz nabiralnika, ki je pritrjen na hiši št. 36 na Cesti v Rožno dolino. Avtomobil se je vračal nato s te ceste proti Tržaški cesti ter moral pri tem prečkati železniško progo na znanim »klančku«. Železniški čuvaj je o pravem času spustil signale in je hotel spustiti zapornice, toda zapornice so obvisle v zraku. Naprava namreč ni delovala. Šofer poštnega avtomobila pa je smatral višje zapornice za nekakšno naklonjenost in čeprav je poprej že ustavil svojo poštino avto, je takoj nato poglaval avto čez progo. V tem času pa je prihitel brzovlak, nakar je sledila katastrofa. To so resnični vzroki za nesrečo.

Šofer Majer, ki se je ponesrečil pri prometni nesreči na Glinčah, leži sedaj v bolnišnici. Zdravniki se zelo trudijo, da mu rešijo življenje. Kljub poškodbam na mnogih delih telesa, kakor na glavi in na udih, pa so zdravniki mnjenja, da bo Majer okrevljal, in se njegovo stanje obrača na boljše. Truplo smrtno ponesrečenega tovariša Batisa je bilo danes sodno obducirano.

Oglejte si film o nevarnih zapletitvah
Theo Lingen Jenny Jugo Harry Liedtke
KINO MATICA 21-24 Danes ob 16. 19 in 21. uri

Nevarna igra



Razbit poštni avtomobil

Mariborsko gledališče

Aida

V dobrem in v slabem pomenu besede tvegana je bila zamisel uprizoritve opere Aida na mariborskem odru; saj smo šele lani k sklepu sezone po dolgem presledku zopet poskusili s lastnim opernim ansamblom. Poskus je sicer uspel deloma v Trubadurju, nekoliko bolj v Daliboru. Vendar se mi zdi skok od Aide le malce velik in uranjen. Predvsem so še težave z nepopolno solistično zasedbo, ki jo zahtevajo opere tolikšnega formata, kot je Aida. Vprav zato je tudi dokaj težaven posel, presejati z neko primerno objektivno kritičnostjo vse pozasemnosti na odru po njihovi muzikalni uspešnosti. Pa tudi sicer je stal v tehničnem oziru režiser g. Vladimir Skrbinišek pred težko nalogo, kako ugoditi velikim odskrim in sceničnim zahtevam. Priznati moramo, da mu je v veliko iznajdljivostjo uspelo na eni strani razširiti oder in dogajanje na njem do potrebnih širokih dimenzij in da je na drugi strani uspešno utenslil v naše majhne razmere obsežno monumentalnost, ki naj služi operi za kulturno svojstvo okolje starodavne Egipta. Menim, da ne pretiravam, če rečem, da mi niso figure, ki nam jih kaže ohranjena egiptiška upodabljalova umetnost, pred nami na odru z razumno podano karakterizacijo zaživele v vseh njihovih zgodovinskih resničnostih. Vsa zunanja elikovitost v noši, v kretnji in grupaciji odskih skupin je očitovala poglobljeno resnost, s katero je bilo delo nastudirano, kar nam prica o resnem umetniškem prizadevanju našega gledališča.

Naslovno vlogo Aida je pela g. Elfrida Herzogova k. g. Njen pevski izoblikovan sopran nam je že znan iz rednih gostovanj na našem odru; pripomnil bi, da se ji vloga ni prilagala v zadostni meri. Za Aido bi si želeli v petju in igri več živ-

ljenjske elementarnosti in čustvene doživljenosti. Njej ob strani je pel Radamesa g. Anatol Manoševski. Cuttji je bilo, da se mu je od prvega nastopa v Boccacciu glas v veliki meri sprostil. Je močno ugajal. Tudi je v svojo vlogo položil več razgibanosti. Vloga Amneride stavi velike igralske, pa še večje pevške zahteve, ki jih je ga. Vida Zamejce-Kovičeva deloma uspešno zmogla. Značaj njene vloge pa ni bil podprtian z dovolj prepričljivimi potezami in zato i v petju in v igri ni povsem zadovoljila. Prva svečenica je v gđ. Jelki Iglčevi našla najboljšo interpretinjo; njen prošnji spev pred božanstvom v templju je bil pevsko dovršeno izoblikovan v vse potankosti in je vsekakor uspel ter ugajal.

G. Ivo Anžlovar je podal Amonosra s svojo živahno igralsko gibkostjo in s polno zvanečim glasom. Rampleis g. Pavla Koviča je uspešno zajel v igri, pa tudi v petju svečeniško umirjenost svoje vloge. Kralja je igral g. Vladimir Skrbinišek s primernim dostojanstvom v nastopu in v petju. Omenim naj še g. Angela Jarca kot sla in gđ. Marijo Veldinovo kot drugo svečenico.

Glasbeno vodstvo je bilo v rokah kapelnika g. Lojzeta Herzoga. Orkester se muzikalno ni dvignil nad nivo, ki smo ga označili že ponovno pri izvedbi Boccaccia. Treba bo še intenzivne delavnosti in vnete prizadevanosti za dosegne ne le nadpovprečne, ampak tudi dovršene ubranosti. Prav pohvalno pa moramo omeniti na tem mestu zborovo petje. Človek se je ob poslušanju kar nekako oddahnil. Svečeniki oz. sodniki so se še posebno ubrano drug drugemu prilegal in svoje partije odpele z glasbenim razumevanjem. Tudi ženski zbor ni mnogo zaostajal za njimi. V tem je bil storjen velik korak v napreduku.

Vobče pa k uprizoritvi z veseljem čestitamo vsem, ki so sodelovali na njeni ureditvi. Aida — takšna, kakor je šla preko desk mariborskega odra — je brez dvoma za naše gledališče velik

Minister Cvetkovič bolnim delavcem in nameščencem soc. zavarovanja za božič

Zagreb, 21. decembra.

Na predlog Zveze združenih delavcev v Ljubljani in Društva združenih zasebnih in trgovskih nameščencev Slovenije, podružnice nameščencev socialnih zavodov v Ljubljani je minister za soc. politiko in narono zdravje g. Dragiša Cvetkovič odobril izplačilo dvojne hranarine za božične praznike vsem delavcem in nameščencem, ki so v staležu bolnih.

Dalje je odobril sklep samouprave Suzorja, da se podeli vsem nameščencem socialnega zavarovanja božična nagrada.

Dvojna hranarina v gornjem primeru po zakonu o zav. delavcev ni predvidena, zato ta predlog ZSD in odobritev s strani soc. ministra vse delavstvo najtopleje pozdravlja.

K zborovanju Katehetskega društva in Slomškove družbe

Kakor je že poročal »Slovenec«, bosta zborovala dne 27. t. m. v Ljubljani Slomškova družba in Katehetsko društvo. Zborovanji bosta v frančiškanski dvorani istočasno, torej skupno. Zaradi skupnega, vzajemnega zborovanja se obeta večja udeležba, zato smo morali vzeti frančiškansko dvorano, ki je večja kot bela dvorana v Unionu. Ob tej priliki moramo vzajemnost katoliških učiteljev in katehetov pozdravljati kot vesel pojav. Ta pojav sicer ni nov. Kajti vselej, kadar je zborovala Slomškova družba, se je vedno udeležilo zborovanja tudi po nekaj katehetov in drugih duhovnikov. Prvič pa stopata skupaj pred slovensko javnost obe društvi, in to je, kar nas veseli.

Dne 11. decembra t. l. se je združil ves slovenski narod za skupen cilj, tako naj se združita tudi oba stanova, ki že imata skupni cilj: narodova vzgoja! Vzgoja pa je mogoča le na moralnih, verskih osnovah — brez teh sploh prave vzgoje ni. Danes pa prepuščamo versko vzgojo le gg. katehetom, kar pa je premalo. Verska vzgoja je tolike važnosti, da jo morajo podpirati družina, šola in družba. In kako je v resnici? Ti činitelji so v vzgojnem delovanju milo rečeno že bolj negativni kot pozitivni. Posebno po mestih in trgih. Že gre ura na dvanajst, zato je prav skrajni čas, da učitelj — pa ne samo ljudski — ampak tudi učitelj srednjih šol — podpre naše kolege — vero učitelje pri verski vzgoji nam izročene mladine. Vse, ki so poklicani k vzgoji naše mladine, vabimo tedaj na zborovanje. Poklicani pa so: učitelji, katehetje, profesorji, starši. Ko se kje razpravlja o vzgoji, imenovanih poklicev manjkati ne sme. Vsi — dobre volje — pozdravljeni na zborovanju dne 27. decembra v Ljubljani ob pol 10 v frančiškanski dvorani.

Nova šola v Kampiljah

Kompolje, 20. decembra.

Pretekle dni smo prejeli odkod kr. banske uprave iz Ljubljane o zidavi naše samostojne nove ljudske šole, za katero smo se že nad dvajset let borili. Po veliki udeležnosti bana g. dr. M. Natlačenca, ki se mu najtopleje zahvaljujemo, bo rešenih naših 425 trpetih otrok, ki dnevno hodijo tudi v nad dve uri oddaljeno šolo na Videm. Šola, za katero se je že sestavil poseben gradbeni odbor, ki že dovaža naprošeni gradbeni material na odbrano zemljišče sredi vasi, bomo gradili v lastni reži. Kljub našemu uboštvo in siromaštvu bomo večji delež bremen nosili sami, ker bomo s prostovoljnimi delom opravili vsa dela. Saj imamo v vasi mnogo zidarjev, tesarjev itd. Vljudno se obračamo do vseh, ki čutijo z nami in sta jim napredek in izobrazba slovenskega kmetskega ljudstva pri srcu, za denarno podporo. Vsak, tudi najmanjši dar je dobrodošel. Vse blage darove prosimo pošiljajte na naslov: »Odbor za zidavo šole v Kampiljah, pošta Videm-Dobrepolje«.

Na dosmrtno ječo obsojen trgovec ker je naročil požig svoje hiše, v kateri sta zgoreli njegova žena in služkinja

Okrožno sodišče v Petrinji je več dni razpravljalo o groznem zločinu, ki ga je zagrešil trgovec Sime Djaković, ki je nekomu naročil, da je zažgal njegovo hišo, v kateri sta zgoreli trgovčeva žena in služkinja. Poleg Djakovića se je zagovarjal tudi Lazo Eremija, katerega je Djaković obdolžil, da je zažgal hišo. Obtožena je bila tudi trgovčeva sestra Marija Mrdjenović, da je iskala morilec za svojega moža, poleg tega pa je imela nedovoljeno razmerje s svojim bratom Djakovićem. V torek popoldne je sodišče razglasilo sodbo: Sime Djaković je »bil obsojen zaradi naročenega požiga svoje hiše in trgovine, ob kateri



Trajno darilo za Božič!

IVAN LEGAT

LJUBLJANA

Prešernova 44

Tel. int. 26-36

MARIBOR

Vetrinjska 30

Tel. int. 24-34

Župnik Alfonz Požar — monsignor

Rečica ob Savinji, 21. decembra.



Iz Rima je prišla vest, da je naš župnik in dekanjski upravitelj gospod Alfonz Požar imenovan za papeževega tajnega komornika.

Vsa občina in ves okraj se veseli tega visokega odlikovanja. Saj pa gospod župnik tudi v polni meri zasluzi to odlikovanje. Znan je kot neumoren spovednik in izboren, goreč pridigar ter neutrudljiv katehet. Zelo rad pomaga po drugih župnijah v spovednici in na prižnici, n. pr. ob adoraciji, ali ako je povabljen kot priložnostni pridigar v sosednje župnije.

Na njegovo pobudo zberejo žarečljivi župljani vsako leto precejšnja vsota, v prid novi bogoslovni, pa tudi druge vsakoletno zbirke (n. pr. za dijaško spominjajočo), po njegovem prizadevanju prav znane. Da je tudi vnet voditelj cerkvenih organizacij, nam ni potreba posebej omenjati. Sijajno se je izkazal letos, ko župnija gradi svoj Prosvetni dom.

Monsinor Požar izhaja iz družine, ki je dala slovenskemu narodu lepo število kulturnih delavcev. Saj sta dva brata kapucina, eden od njih je gvardijan v Krškem Trečji brat je državni pravdnik v Celju, četrti zopet šolski upravitelj, dve sestri pa učiteljici.

G. župniku vsi župljani iz srca čestitamo k tako visokemu odlikovanju in mu želimo tudi za naprej vse najbolje! Bog ga živi!

Nekaj od Sv. Marka niže Ptuja

Malo se zve v svet iz našega spodnjega ptujskega polja, kvečjemu prinese kak časopis kakšno novico o pretepu ali uboju, pa še teh zadnjih čas ni več, ker so se tudi pri nas glavni junaki že spametovali in se jim je njihova divjevota kri ohladila. Pred nekaj tedni je prinesel mariborski »Večernik« nekaj o markovskih fantih — poročilo o razpravi na sodišču zaradi fantovskega pretepa, ki pa je bil že letos februarja. Modri poročevalec »Večernik« pripominja, da je prišlo do pretepa kljub prižnici in ponovnim kaznim. Jaz mu pa povem, da so teh pretepev bili krivi tisti markovski fantje, ki jim prižnica ne more pomagati, ker potem bi ne bili več člani »viteške« organizacije, če bi poslušali pridige. Pri isti sodni razpravi sta bila dva fanta obsojena, pa je »Večernik« pozabil povedati, najbrž hote, da sta fanta oba člana »Sokolov«.

V Slomškovi dvorani smo naredili nov pod in začelo se je živahno društveno življenje. Na praznik Brezmadežne je bil slovesen sprejem 43 novih družbenk v Marijino družbo, ki ga je opravil g. prošt Ivan Greif, nato pa je bila lepa proslava na čast Brezmadežne v dvorani. — V decembru smo imeli kar zaporedoma vse nedelje, razen, ko so bile volitve, občne zbere naših družtev: najprej občni zbor Dekliškega krožka, potem Fantovskega odseka in 18. decembra pa do bro obiskani občni zbor Bralnega društva. Predvsem se more postaviti naš Fantovski odsek, ki je najmočnejši v ptujskem okrožju in ki je po enem letu in pol svojega obstoja na raznih tekmah dosegel štiri diplome in kot trajno darilo na štetem tekmu maratonskega tekača. — Na Stefanovo po večernicah priredi Bralno društvo krasno igro »Črna ženat«.

Drobne novice

Koledar

Cetrik, 22. decembra: Demetri, mučenec; Flor, mučenec. Astronomska zima se prične ob 13.14 minut. Najkrajši dan in najdaljša noč.

Petek, 23. decembra: Viktorija (Zmagoslava), devica, mučenica.

Novi grobovi

† Gospod Ciril Dolenc, kapetan in ravnatelj v pokopju, je včeraj dopoldne mirno v Gospodu zaspa. Pokopni je bil pred vojno ravnatelj takratne prisilne delavnice, po vojni pa delj časa ravnatelj zdravilišča Rogaske Slatine. Pogreb bo v petek ob 2 popoldne.

† Gospod inž. arh. Josip Burger tehnični višji pristav banske uprave je po kratki bolezni v 38. letu starosti izdihnil svojo blago dušo. Pogreb bo danes ob 4 popoldne.

† Gospod Rudolf Batiš, poštni poduradnik, se je, kakor smo že poročali emrtno ponesrečil. Pogreb bo danes ob 2 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice.

† Dorica Jamšek, učenka 2. razreda meščanske šole v Šiški, je mirno v Gospodu zaspa. Pokopali jo bodo v petek ob 4 popoldne.

† V Dol. Logatcu je umrla po kratki bolezni gospa Dvojak Ivana, žena posestnika.

Naj jim sveti večna luč! Zalujocim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Promocija. Včeraj je bil na veterinarski fakulteti zagrebške univerze promoviran za doktorja živinozdravstva g. Marjan Pavšič, okr. veterinarski referent iz Logatca. Čestitamo!

— Iz upravne službe. Na okrajno načelstvo v Škofji Loki je premeščen pravni referent inspekcije dela kr. banske uprave v Ljubljani g. dr. Slavko Zorč. Dr. Zorč si je v teku službovanja na inspekciji dela s svojim taktičnim in strogo objektivnim nastopom v mnogih mezdih sporih in drugih delavskih zadevah ter zlasti s svojo temeljito strokovno naobrazbo pridobil veliko priljubljenost naših delavskih krogov, ki si iskreno žele, da bi se po enoletni praksi na deželi spet vrnil na inspekcijo dela v Ljubljano.

— Iz finančne službe. Z odlokom finančnega ministra je postavljen za konceptnega pripravnika pri finančni direkciji dr. Ivo Majcen.

— Promocije na univerzi bodo danes 22. t. m. opoldne in ne, kakor smo včeraj pomotoma javili, ob 11. uri.

KINO SLOGA, telefon 27-30

Danes poslednjič
Krik džungle
Warner Baxter, Juna Lang

— Denarni zavodi v Dravski banovini v soboto, dne 24. t. m. t. j. dan pred Božičem ne poslujejo. Društvo bančnih zavodov za Dravsko banovino.

— Na Kofeah bodo o božičnih praznikih sv. maše ob navadnih uri.

— V »Službenem listu« kr. banske uprave dravske banovine od 21. decembra t. l. je objavljena »Uredba o spremembi zakona o opojnih drogah z dne 30. novembra 1931« in »Tarifa za pobiranje avtorskih nagrad za dramska, dramsko-glasbena, kinematografska, pantomimična in podobna dela, ki jih pobira Društvo jugoslovanskih dramskih avtorjev (Ujda) do 31. dec. 1939«.

— Udeležite se žrebanja knjižnih nagrad Društva sv. Mohorja v Celju. Pišite takoj po prospekt!

Ali že veste, da popolnoma odprodajamo

Velemanu-faktura Lenasi & Gerkman, Ljubljana
Kamgarn, sukno, damsko blago in svila. Poslužite se ugodnosti.

— Vreme. Jugoslavija: Temperatura se je zvišala. Oblačno po vsej kraljevini. Sneži v severozahodnih delih. Dežuje v Primorju in na severu vzhoda. V Podonavju je močna košava. V Primorju piha široko. Najnižja temperatura je v Tuzli —11, najvišja v Dubrovniku +15 stopinj. Napoved za danes: Oblačno po vsej kraljevini z dežjem in snegom. Košava v Podonavju bo oslabila. Na severozahodu bo hladneje. V ostalih delih države se bo temperatura zvišala.

— Božične praznike boste vse lepše obhajali, če boste imeli večkrat v rokah knjižico »K Jaslicam«. Otroci pa radi bero »Božične legendec«. Oboje se dobi pri upravi »Knjižice na Rakovniku v Ljubljani«.

— Bodoče matere morajo paziti, da se izognejo vsaki lenivi prebavi, posebno zaprtju z uporabo naravne »Franc-Josefove« grenke vode. »Franc-Josefova« voda se lahko zavziva in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov. Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

— Silvij Sardenko: IZBRANE PESMI I. in II. zvezek. Prijatelji in poznavalci lepe knjige so pesniku ponovno svetovali naj izda svoje zbrane pesmi. Prejšnje njegove zbirke so namreč večidel prošle, veliko sicer natisnjenih še ni bilo doselej zbranih, nekatere pa še sploh niso pribežene. Založništvo tiskarne Brata Rode & Martinčič v Celju, ki je izdalo že nekaj manjših Sardenkovih pesnitev, je sklenilo, da izda in založi njegove izbrane pesmi. Izdajo teh otvarja zbirki »Materij« in »Pesem o domu«, ki bosta, do sedaj še natisnjeni, po svoji lepi oblikovani zgrajenosti, po globini pristnega čustva in po lepoti mihi gotovo zadovoljile naše slovenske družine doma in na tujem. Pričujoče poročilo je le opozorilo na knjigo, ki ji v sodob-

nem slovtvu ni kmalu enake. Zbirka IZBRANE PESMI I. in II. zvezek se narača in dobiva pri vseh knjigarnah in pri založništvu. Skupna cena za oba zvezka, lično vezana v celo platno skupaj je din 38, s poštnino din 42.

— Tri sto let je minilo te dni, kar je bil odkrit v Dubrovniku spomenik Mihaelu Pracatu, edini spomenik, ki ga je postavila dubrovniška republika. Mihael Pracat je bil velik dobrotnik dubrovniške republike, kateri je v oporoki zapustil 8 milijonov zlatih grošev, kar znaša v današnji vrednosti okrog 100 milijonov dinarjev.

— Parnik »Ljubljana« poškovovan. V Korčuli je parnik »Ljubljana« ob pristajanju zadel ob obalo tako močno, da je bil zelo poškodovan. Parnik so takoj odpeljali v ladjedelnico, da ga popravijo.

Katoliški izobraženec!

Ali imaš »ČAS« - našo najstarejšo kulturno revijo? Stane letno 60 din

— Novo carinarstvo in carinsko skladišče je zgradila občinska uprava v Brodu. Carinarna je bila nujno potrebna, ker se v Brodu carini blago za velik del vrane in Slavonije.

— Bela vrana med gledališči. Sarajevsko gledališče je te dni razdelilo 26.000 dinarjev med avtorje, igralce in režiserje. Stirje avtorji so dobili skupaj 14.000 dinarjev, igralci 7000 dinarjev, dva režiserja pa 5000 dinarjev.



Oh - gospodinje!

Lahko vam rečem, da samo
Terpentinovo milo OVEN
krasno pere in hrani perilo!



— Od lakote bi kmalu umrl 40 letni zagrebški mehanik Ivo Grčić. Našli so ga nezvestnega blizu banatske občine Aragac. Prenesi so ga v bolnišnico, kjer se je kmalu zavedel. Pripovedoval je, da dolgo časa ni mogel najti zaposlitve, zato se je pred dvema mesecema podal iz Zagreba, da si poišče delo. Prepotoval je Slavonijo, Srem in Bačko in tako prišel v Banat. Zaradi dolgega stradanja je dobil srčni napad in je padel nezavesten na tla, kjer so ga našli.

Do petka

zvečer

oddane obleke v kemično čiščenje, barvanje, plisiranje, pranje in svetlokanje perila izgotovi zanesljivo do Božiča

tovarna Jos. Reich

— Ker moža ni bilo domov, je skočila žena v potok. V Konjščini pri Karlovcu živi družina Janka Hrastovića. Mož je bolehen, da ni za nobeno delo, žena pa tako slabo vidi, da ne more opravljati nobenega dela. Živela sta v velikem pomanjkanju. Bila sta navezana na milost in dobrotu sorodnikov in sosedov. Pred letom dni se jima je rodil otrok. Mož je večkrat dejal, da bi naredil konec temu revnemu življenju. Te dni je pritisnil hud mraz, družina pa je bila brez kurjave. Mož in žena sta z otrokom vred zmrzovala v borni hišici. V soboto je dejal mož, da pojde v gozd nabrat suhljadi. Pristavil je še, da bo prinesel drva, ali ga pa sploh ne bo več nazaj. Žena ga je čakala celo noč in v nedeljo zve dopoldne. Mož pa od nikoder ni bilo. Žena je bridko jokala, prepričana, da se mož ne bo več vrnil. Vsa obupana je vzela otroka in skočila v bližnji potok, iz katerega so jo k sreči pravočasno potegnili sosedje. Ta čas se je vrnil domov tudi mož. Sedaj so sosedje preskrbeli ubogo družino s potrebnim, da bo vsaj za prvo silo.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josefove« grenke.

Danes ob 16. in 19. uri Sveta noč - blažena noč

nepreklicno zadnjikrat! — Krasen film o zgodovinskem postanku PAUL RICHTER in ANNY HARTMANN Fr. Graberjeve popularne božične pesmi.

Ljubljana

1 Zaradi nepredvidenih vzrokov odpade prosvetni večer, ki je bil napovedan za četrtek, dne 22. t. m. v veliki dvorani Uniona. Na to vest zlasti opozarjamo vsa prosvetna društva v Ljubljani, fantevske odseke in dekleške krožke.

1 Za božičnico prometnim stražnikom. Kakor v prejšnjih letih bodo tudi letos avtomobilisti in drugi vporabniki javnih cest za praznike obdarili prometne stražnike. S tem jim bodo izrazili svoje priznanje in zahvalo za njihovo odgovorno delo in skrb za občo varnost v prometu. Ta hvalevredni običaj se je razvil v velikih mestih kjer so prvotno otroci izročali prometnim redarjem del svojih božičnih daril in jim s tem izkazali svojo zahvalo, ker so jih varno vodili sredi prometa in s tem mnogim rešili življenje. Naša javnost zlasti avtomobilisti bodo tudi ob tej priliki pokazali svoje razumevanje za ta hvalevreden običaj in s primernimi darili prispevali k uspehu prireditve. V ta namen bodo na važnejših križiščih postavljene košarice za nabiranje daril: darila pa bo sprejemalo tudi tajništvo Avtomobilskega kluba, Kongresni trg 1/1. do opoldne 24. t. m.

Izšla je
PROZA OTONA ZUPANČIČA
(IV. zvezek Del Otona Zupančiča)
PRI AKADEMSKI ZALOŽBI, LJUBLJANA
Šelenburgova 4 (Palača Croatia), dvorišče.

1 Združenje gostilniških podjetij za Ljubljano in za okolico ljubljansko se je preselilo iz Gostilniškega doma na Privozu št. 11 na Aleksandrovo

TRGOVSKA PRIREDITEV

7. januarja 1939

TRGOVSKI DOM V LJUBLJANI

od 10 do 12 dopoldne ter eno uro pred pričetkom predstave.

Františkanska prosveta M. O. v Ljubljani uprizoni na Stefanovo, v ponedeljek 26. decembra ob 8 zvečer v františkanski dvorani Nušičevo komedijo v dveh dejanjih »Sumljiva oseba« v režiji Milana Skrbinška.

Sestanki

F. O. Sv. Peter ima drevi ob 8 svoj redni sestanek. Člani pridite v obilnem številu!

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9. mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, mr. Murmayer, Sv. Jakoba cesta 78.

Polzedovanja

Najdena je bila vsota denarja. Lastnik naj se zglasti pri upravniku glavne pošte.

Prijateljske vezi se utrdijo,

če darujete za božič kako malenkost!

Velika izbira daril vseh vrst v
foto-drogeriji 'Hermes'
Ljubljana, Miklošičeva c. 30

Maribor

m Čigava je srebrnina? Mariborska policija je morala prisilnim potom privedi na odslušenje kazni Poljanec Marijo. Pri njej pa je policija našla veliko množino avstrijskega srebrnega denarja, srebrno možko uro s težko srebrno verižico, verižico z obeskom jelenovega zoba in eno verižico brez zaponk. Avstrijski srebrniki so po gol-dinarju, 5 kron, 2 kroni in 1 krono, med njimi pa je tudi velika novčanica iz časa Marije Terezije in iz časa Karla VI. iz l. 1721. Ker je bil ta denar bržkone ukraden, se lastniki opozarjajo, da ga dobijo na policiji.

m Duhovne vaje za kmetka dekleta, posebno za članice Dekliških krožkov, bodo na Betnavi pri Mariboru od 27. do 31. decembra. Pričetek 27. decembra ob 19. Oskrbnina za vse dni znaša 75 dinarjev, katere lahko poravnajo deloma v naravnih (živilih). Dekleta, javite se na naslov: Betnava—Maribor.

m Božični trg se je začel včeraj. Prvi dan pa je bil trg bolj slabo založen, ker je bilo slabo vreme in mraz. Glavni naval prodajalcev na trgu se pričakuje za danes. Cene so zaenkrat ostale vsem proizvodom iste, le mleko se je kljub opozorilu mestnega tržnega nadzorstva začelo dražiti ter so včeraj zahtevali prodajalci že 4 din za liter. Tudi jajca so sedaj že po dinarju komad.

m Gledališke novice. Iz tehničnih razlogov se mora za drevi določena predstava »Kralj na Betanovic« odložiti za čas po božiču. Na to se posebej opozarjajo abonenti reda B. Drevi, jutri in v soboto ostane gledališče zaprto.

m Novi kanali. Občinski delavci so pričeli včeraj s kopanjem dveh novih kanalov. Kanalizirali se bosta Popovičeva ulica ter ulica Ob bregu. Pri teh delih so zaposleni delavci Pomorne akcije.

m Požar zaradi nesrečnega pada. V Legnu se je podala 74 letna Marija Sušec, ki je tašča posestnika Alojza Kotnika ter živi pri svojem zet, zjutraj s prižgano petrolejko v roki na podstrežje, da bi vzela živila. Stara žena pa je na podstrežju spodrsnila ter padla. Petrolejka se je razbila in v hipu se je vnela na podstrežju nakopičena slama. V tem trenutku je prišel iz hleva gospodar Kotnik, ki je v zadnjem hipu rešil svojo taščo z gorečega podstrežja. Ogenj je uničil hišo ter se eni škoda na 15.000 din.

Sveži namočeni polenovki
dobite v trgovini SKAZA - Glavni trg 14 (Rotovž).

m Ograja okrog letališča na Tezmem. Letališče na Tezmem bodo okrog in okrog ogradili. Naprava te ograje se bo oddala na posebni licitaciji, ki se vrši 31. t. m. pri garnizijski upravi v Mariboru.

m Fantovski odsek v Limbužu priredi na Stefanovo v dvorani Srašen Vomergerjevo tridejansko dramo »Vrnitev«. Pričetek predstave ob 7 zvečer, vstopnina 8, 5 in 3 din. K prireditvi iskreno vabljeni domačini in sosedje.

m Z avtobusom za praznike na Pohorje. Na zasnežene vrhove Pohorja pelje avtobus mestnih podjetij za božične praznike in Novo leto. Avtobus vozi sedaj že do žage pod Mariborsko kočo. Na sveti večer odpelje avtobus z Glavnega trga ob 19, na Stefanovo zjutraj pa ob 7.30. Na Silvestrovo bo vozil avtobus zvečer ob 18. in ob 20. na Novega leta dan pa ob 7.30. Voznina 20 din v eno smer. Prijave se sprejemajo v pisarni avtobusnega prometa na Glavnem trgu.

Brežice

Živinski in svinjski sejmi so zopet dovoljeni. Prvi svinjski sejem bo v petek, dne 23. decembra, naslednji pa vsako soboto.

Celje

c Združenje trgovcev za mesto Celje sporoča, da morajo biti vse trgovine v soboto, 24. dec. ob 17 (ob 5) popoldne zaprte. Izjema je samo za trgovine z delikatesami, ki smejo biti odprte do 19 (7) zvečer.

c Radio Dunaj—Gradec prenaša danes ob 4 popoldne Karel Sancinovo orkestrsko suito »Celjski grof«.

c Drevi ob pol 8 priredi Fantovski odsek v telovadnici v Domu božičnico za člane, mladike in naraščajnike. Vsi mladi in naraščajniki bodo obdarovani.

c Včerajšnji »Slovenec« je poročal, da je izginil 18 letni mesarski vajenec Ivekovič Vladimir. Naknadno pa smo dobili poročilo, da se je fant, ki se je med tem časom mudil v Zagrebu, že vrnil nazaj in ga je mojster ponovno sprejel v službo.

c Število brezposelnih na javni borzi dela se je ponovno dvignilo na 715, in sicer 603 moških in 112 žensk. Delo dobe: 40 tkalcev za tekstilno industrijo DD Karlova, 1 hlapec, 3 elektrovarilci, 1 krojač, 5 dekel, 1 natakar, 6 kuharic in 2 služkinj.

Da omogočimo vsem tistim, ki bodo morali o praznikih zapustiti Ljubljano, ogled naše prekrasne božične sporeda, predvajamo ta edinstveni umotvor že od danes (od 21. ure) naprej.

Paula Wessely nepozabna iz prekrasnih »Maskarada«, »Tako je končala Hubert« in »Zetev« je pod režijo slovitega mojstra GEZE BOLVARIJA dovršila svoj najnovejši in najlepši film.

ZRCALO ŽIVLJENJA

Sodelujejo: Attila Hörbiger, Peter Petersen in drugi prominenti dunajskega filma!

Kino Union Tel. 22-21

Edinstveni film, ki bo navdušil stihernega gledalca!

Premiera danes ob 21. uri!



Iz poštne statistike

Iz statistike ministrstva pošt, brzojava in telefon je razvidno, da je imela lanske leto poštna uprava v vsej državi tudi znatne dobičke, kar kaže naslednja tabela o dohodkih in izdatkih za zadnja leta (v milij. din):

	dohodki	izdatki	presežek
1928	526.15	390.8	135.4
1929	532.44	377.4	155.0
1930	543.2	381.6	161.6
1931	537.4	421.7	115.65
1932	478.8	362.2	116.6
1933	480.6	351.6	129.0
1934	507.2	349.55	157.64
1935	461.6	352.5	109.1
1936	486.8	393.36	93.47
1937	527.35	408.4	118.94

K tem podatkom je pripomnil, da je bil v letnem dobičku do leta 1935 obsežen tudi čist dobiček Poštne hranilnice. Kažejo pa ti podatki, da so prav v letih krize poštne presežki dali največje vsote, ker smo med tem časom zanemarili mnogo investicijskih potreb, ki se šele sedaj počasi krijejo. Čisti dobiček je od 1936 na 1937 zopet znatno narasel.

Uslužbenstvo

Število poštne uslužbenstva je naraslo od 1936 na 1937 od 14.393 na 14.881. Število uslužbenstva pri našem ravnateljstvu (v Ljubljani) je naraslo od 2.242 na 2.294. Število obolenj uslužbenstva se je zmanjšalo od 4.955 na 5.646 primerov, število bolezenskih dni od 171.906 na 142.185. Število primerov tuberkuloze se je zmanjšalo od 1.353 na 805. To je 16 do 17% vseh obolenj.

Kljub velikemu delu je imelo svoj letni dopust le 6.383 (leta 1936 6.319) uslužbencev. Od stalnega osebja je imelo dopuste 9.831 oseb, brez dopusta pa je ostalo lani 425 oseb. Od uradnikov (5.418) jih je imelo dopuste 6.133, od zvanikov (2.068) jih je imelo dopuste 1.785, brez dopusta jih je ostalo 313. Od služiteljev (2.740) jih je imelo dopuste 1.913, 827 pa ne. Letni dopust je izkoristilo 6.383 stalnih uslužbencev, dočim ga ni izkoristilo 3.873. Če vzamemo še bolezenske dopuste uslužbencev, katerim so bili vsi v tednu dnevi rednega dopusta, dobimo vseno, da so ostali stalni uslužbeni brez letnega dopusta. To je jasen dokaz prevelike obremenitve osebja v tej stroki.

Prepoved izvoza ovs. Ministrski svet je sklepil na svoji seji dne 15. decembra, da se prepove izvoz ovs št. 1, točke 4 izvozne tarife. Odlok ministrskega sveta je stopil v veljavo z obelodanjenjem »Službenih novinah« dne 20. decembra 1938.

Odkupne cene za sladkorno peso. Finančni minister je odredil, da znaša odkupna cena za sladkorno peso kampanje 1938-1939 na področju sladkorne tvornice v Novem Vrbsu 21 din za 100 kilogramov čiste pese, za tvornico v Crvenki pa tudi 21 din, ker je tvornica na to pristala, čeprav bi cena, izračunana po predpisih uredbe, znašala samo 20,93 din za kilogram čiste pese.

Podrilo o plačanih davkih. Davčni oddelek finančnega ministrstva je izdal tolačenje, kaj vse mora obsegiati potrdilo o plačanih davkih. Zaradi skupnega postopka davčnih uprav podrtava oddelek, da mora obsegiati potrdilo o plačanih davkih vse davke, t. j. neposredne in posredne, kakor tudi kazni, katere mora plačati posameznik na osnovi zakona o neposrednih davkih, takšnih in trošarinah. Zato mora dobiti potrdilo samo oni davčni zavezanec, ki je v celoti plačal vse dospele neposredne davke, vse dolžne takse in trošarine kakor tudi kazni po sodbah, ki so postale pravomočne. Pri davčnih zavezancih, ki imajo davčne zaostanke iz leta 1932 in katerih odplačilo je regulirano s čl. 28 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih, se smatra, da so zadovoljili vsem davčnim obveznostim, če so v celoti plačali vse dospele obroke. Prav tako morajo davčni zavezanci, katerim je davčni oddelek finančnega ministrstva odobril odlog, navesti v potrdilu tako višino davčnega dolga kakor tudi številko odloka, s katerim je bil odobren odlog.

Zavod za pospeševanje sunanje trgovine. Vse interese opozarjamo, da naj naslavlja pošto za Zavod za pospeševanje zunanje trgovine na poštni predal št. 818, ker prihaja ta pošta pred vsako drugo pošto.

Uvoz lesa v Nemčijo. V prvih 10 mesecih je znašal letos uvoz lesa iz Jugoslavije v Nemčijo 115.000 (lani v prvih 10 mesecih 123.000, predlanskim 55.000) ton.

Občni zbor: Delniška družba združenih pivovaren Zaleč in Laško 4. januarja 1939 v Ljubljani v prostorih pivovarne Union.

Povečanje števila gospodarskih obratov v Vojvodini. Po poročilu novosadske zbornice, ki obsega vsa Bačko in Baranjo je število trgovskih obratov v prvih 10 mesecih letos naraslo za 368 (lani v prvih 10 mesecih za 201), število obrtnih podjetij za 818 (907), industrijskih za 15 (55) in

gostinskih na 225 (255). Tako je bilo na koncu oktobra na zborničnem področju obratov: trgovskih 11.695, obrtnih 21.885, industrijskih 563 (s 3 podružnicami), gostinskih 4.011 in denarnih zavodov 81.

Še je čas, da naročiš »ČAS«, ki obravnava v vsej problematiki naš čas!

Borza

Dne 21. decembra 1938.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal nemški funt neizpremenjen na 237.20—238.80.

Nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 14.20—14.30.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 1.633.281 dinarjev, v Beogradu 5.929.000 din. V efektivih belgijski Beograd prometa 1.147.000 din.

Ljubljana — tečaj s primom:

Amsterdam 100 hy. gold.	2396.35—2410.95
Berlin 100 mark	1765.52—1779.40
Bruselj 100 belg	742.44—747.51
Curih 100 frankov	906.45—1003.52
London 1 funt	205.31—207.37
Newyork 100 dolarjev	4377.87—4414.19
Pariz 100 frankov	115.62—117.56
Praga 100 kron	150.69—151.79
Trst 100 lir	231.19—234.28

Curih: Beograd 10, Pariz 11.64, London 20.63, Newyork 442.90, Bruselj 74.575, Milan 23.285, Amsterdam 240.70, Berlin 177.25, Stockholm 106.25, Oslo 103.675, Kopenhagen 92.10, Praga 15.125, Varšava 83.62, Budimpešta 87.50, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.10, Buenos Aires 100.375.

Vrednostni papirji

Ljubljana. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 99.25—99.75, agrariji 60—61, vojna škoda promptna 466.50—468.50, begluške obveznice 88.75 do 90, dalm. agrariji 89—91, 8% Blerovo posojilo 96—97, 7% Blerovo posojilo 89—91, 7% posojilo



Drž. hip. banke 98—99.25, 7% stab. posojilo 97 do 99. — Delnice: Narodna banka 7.600—7.750, Trboveljska 180—190.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99 blago, agrariji 59 denar, vojna škoda promptna 465—486, begluške obveznice 88—88.50, dalm. agrariji 88—88.50 (88), 4% sev. agrariji 59 blago, 8% Blerovo posojilo 96—97, 7% Blerovo posojilo 89—90, 7% posojilo Drž. hip. banke 99 denar, 7% stab. posojilo 96.50—96.50. — Delnice: Narodna banka 7.800 denar, Priv. agrarna banka 220—225, Trboveljska 181—185, Gutmann 40—46, Isis 50 blago, Osi. sladk. tov. 75—100, Osječka li-varna 160 denar, Jadranska plova 300 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99.25—99.75, agrariji (60), vojna škoda promptna 467.25—467.50 (467.50), begluške obveznice 89.75—90.25, dalm. agrariji 88.50—89 (88.50), 4% sev. agrariji 56.75—57.25 (57.25), 8% Blerovo posojilo 96—97 (96.50), 7% Blerovo posojilo 90—90.75 (90), 7% stab. posojilo 97—98.50. — Delnice: Narodna banka (7.800), Priv. agrarna banka 226.50—228 (225).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica bač 154—157, srem slov 154—156, ban 153—157. — Oves bač srem slov 160—162.50. — Koruza bač parit Indija in Vršač 95—97, bač parit Indija in Vršač sušena 109 do 111. — Tend. neizprem. Promet srednji.



dobi Božiček v

Drogeriji Gregorčič
Ljubljana, Prešernova ul. 5

Kolinske vođe, nove coctail puderdoze, parfume, kasete, kristalne vaze, mila, fotoaparate itd., tdi.

Češkoslovaška težka industrija

Češkoslovaška ima tudi zdaj znatno železno in jeklaro industrijo, čeprav je velik del te industrije pripadel Poljski. Objavljeni so statistični podatki o produkciji železa in jekla v novi Češkoslovaški za mesec november in primerjava teh podatkov s prejšnjimi nam kaže naslednjo sliko (v tisočih ton):

	Železo		jeklo	
	1937	1938	1937	1938
avgust	150	112	200	164
september	140	104	199	160
oktober	152	59	208	84
november	145	70	212	95

Iz teh podatkov je razvidno, da je bila že normalnega meseca avgusta produkcija in jekla v vsej Češkoslovaški nižja kot prejšnje leto. Zaradi septembrske krize je produkcija od avgusta na september bolj nazadovala kot leta 1937. Oktobra pa se že pozna odtot ozemlja in velikega dela težke industrije. Novemberska statistika zopet izkazuje znaten dvig produkcije v primeri z oktobrom, vendar pa letošnja produkcija (na ohranjenem ozemlju) obsega komaj polovico lanske (na celotnem ozemlju). Iz statistike je razvidno, da je produkcija v češkoslovaški železni ter jekleni industriji že spet normalna. Računati je, da se je zmanjšala produkcija v češkoslovaški zaradi odstopa ozemlja za okoli 35%, kar bi pomenilo za november 1937 produkcijo v okrajini Češkoslovaški okoli 95.000 ton železa in 138.000 ton jekla. Upošteva se splošno konjunktorno nazadovanje, kažejo tudi te statistike normalizacijo v poslovanju češkoslovaške težke industrije.

Produkcija premoga v ostravskem revirju. Produkcija črnega premoga je znašala v ostravskem revirju meseca novembra 429.700 ton, oktobra 1938 332.000 ton. V prejšnjem ozemlju je znašala lani novembra produkcija črnega premoga 1.16 milij. ton.

Domače novice

Uvoz semena sladkorne pese. Ministrski svet je odobril Zvezi tvornic sladkorja kraljevine Jugoslavije, da morejo brez plačila carine uvoziti 42 vagonov semena sladkorne pese pod pogoji, katere predpiše minister financ.

Božična številka

bo izšla v povečani nakladi.



Zato bodo imeli

oglas

v tej številki še

poseben uspeh

Naročite jih pravočasno!

KULTURNI OBZORNIK

Umetniška razstava v Mariboru

(Razgovor z akad. slikarjem prof. Ivanom Kosom.)

»Poglej,« mi je rekel Ivan Kos s trpkim namrehom, »poglej ta slabo razsvetljeni in neprimerni prostor, kjer razstavljamo! Povsod smo brskali — nikjer nič primernega. In v Mariboru, pomislite!«

Ogledovala sva slike Karla Jiraka, Maksa Kavčiča, njegove — Ivana Kosa —, Jovana Mušiča in plastike kiparja Frana Ravnikarja, ki dajejo razstavi kar neko slovesnost. Razstavljene so krajine, portreti, tihožitja in plastike — vsega skupaj 46 del. Vse je prav dobro in lepo razmešeno, da imaš možnost medsebojnega primerjanja. »Slike,« mi je razlagal Ivan Kos, »tvorijo harmonično celoto, so med seboj vezane po motivih in sivozelenem osnovnem tangu, kar daje svež in mehke intervale naši krajini, ljudem in predmetom. Tu nikjer ne opaziš surove odprte pulete, barve so prilagojene postavljene in diferencirane na platno ter te silijo, da gledaš v prostor. Njihova naloga je, da podajajo mesebojne barvne in tonске odnose posameznih predmetov, in na tem temelji pravo slikarstvo. Temu sledi podajanje oblike na podlagi in provizirane risbe in barvne modulacije na platnu, in tako pridemo do zaključka, da je potreben kompromis med predmetom neke oblike, ki je nosilec barve.«

Karel Jirak razstavlja 10 oljnatih slik, ki so doživljene impresionistično ter podane v svetlih barvah. Motivi so večinoma iz okolice Maribora, slikani so v gotovem trenutku, n. pr.: Jesensko jutro, Večer na griču, Jesenska krajina pred ne-

vihto. To so trenutki, ki vabijo slikarja k delu, a le za hip — nato dela na pamet po impresiji. Barve na krajinih so dobro postavljene, tudi tonsko, le preveliko važnost polaga na poteze čopiča, s čimer slike nekako razbije. Barvni efekti, kakor jih uporablja na sliki »Buccinton v Benetkah«, so malo pretirani — rumene in rdeče se bijejo s svetlosivim ozadjem —, vendar pa dopustni. »Vsak napreduje,« mi je dejal Ivan Kos, »in v dokaz Jirakovega napredovanja so krajine Večer na Griču, Hiša v samotji.«

Pred slikami Zorana Mušiča gledalec na prvi pogled osupne. Motivi, zajeti z mostov ob Dravi in v njeni neposredni bližini, so skice, neke tonske projekcije, svobodno zajete v kompoziciji in virtuozno razgibane, včasih celo prisiljene (Mariborski otok). »Njegova najbolj umirjena krajina je Kamnica,« mi razlaga Ivan Kos. »Čut kompozicije je pri Mušiču velik, tako da so kompozicijske njegove slike jako dobre, to pa samo pri krajini, kjer so dane možnosti taki svobodi.« »Kako pa misliš o Mušičevih portretih?« vprašam. »Tu ni toliko svobode, ker gre za karakter in podobnost uporabljen oseb. Poglej, s portretom gospe M. je dokazal, da bo sčasoma preokrenil na mirnejšo pot, ki mu zagotavlja uspeh. Njegovi gvaši so jako dobri in barvi, kompoziciji in po motivih, škoda, da jih ni več razstavil.« — Stopila sva pred slike Maksa Kavčiča. Ivan Kos mi razlaga: »Kavčičeve slike so grajene, konstruktivne v mehkih barvah. Slikar išče odnose med predmeti, ki so skrbno podani. Opaziš lahko, da dolgo dela na eni skici in jo polagoma dograjuje (Koča ob Dravi, Krajina ob Dravi, Slika »Rožec« so barvna igra med zeleno barvo, rdečim ozadjem, rumenim in belim cvetjem ter svetlozeleno podlogo. V »Praški ulici« pa je podana gmota stavb v sivozeleni intonaciji, na katero sije sonce. Pokazal se je v novi luči in nam zatrjuje,

da je njegova pot pravilna.« — Že v začetku sem omenil, da dajejo plastike Franca Ravnikarja celi razstavi neko slovesnost. Njegova dekorativna figura v bronu »Dekle« priča, kako škoda je, da kipar Ravnikar večkrat ne prime za modelirko. Isto govori »Glava« v mavcu in »Portret-relief« v bronu. Ravnikar obvlada plastiko kot obliko, ki jo spaja v prijetno zaokroženo celoto.

»Povej mi sedaj še kaj o sebi in svojih slikah!« sem prosil Ivana Kosa. »O sebi ti ne bom pripovedoval, tu razstavljam 5 oljnatih slik, 3 akvarele, 1 risbo in 2 linoreze. Preštudiraj sam! In mi je pokazal hrbet. — Slike Ivana Kosa so verno upodobljene, brez virtuoznosti, dognane v posameznostih, iz katerih žari odkritosrčnost. Njegovo slikarstvo temelji na realnosti, zato si prizadeva za karakterizacijo posameznih predmetov v barvi in obliki, ki jo upodablja brez impresarnih motenj. Njegovi akvareli so mehki, sveži in ugotavljajo lokalne barve. Linoreze so delani široko, brez potankosti in so mojstrski (iz Verone). V olju rešuje Ivan Kos krajino planski, v prijetnih, svežih barvah. V vseh teh slikah se kaže napredek. Zelo ugajajo »Male hiše v pokrajini«, »Ob Dravi«, ki je tako čudovito mirna, v barvah živa »Jesenska krajina«, »Mak«, portret deklice.

Razstava bo odprta še do 24. decembra. Dr. Ivan Dornik.

Še nekaj obletnic. — Poleg petindvajsetletnice prekmurskih »Novin«, katere se je spomnil »Slovenec« 13. t. m., praznujejo letos svojo petindvajsetletnico še trije slovenski časopisi: mesečnik »Sadjar in vrtinar« iz leta 1913, ki že četrto letoletja — 1920, leta ni izhajal — vzgaja širom naše domovine sadjarje in vrtinarje; lovski mesečnik »Lovec« iz leta 1910, ki tudi vso vojno dobo (1915—1918) ni mogel držati vezi med člani

zeleno bratovščino in delavski strokovni časopis »Delavec« iz leta 1914. — Še lepšo obletnico kot zgoraj imenovani štirje časopisi pa je proslavil letos z jubilejno številko list za šolo in dom »Popotnik«, ki že 60 let obiskuje iz Celja, oziroma iz Ljubljane slovenske šole in domove. Izhajati je začel leta 1880. 55. leto mineva letos, odkar prejema naročniki »Cvetje z vrlov svetega Františka« (iz leta 1880), mesečnik, ki ima pisano zgodovino, saj se je v svojih pet in pol desetletjih selil iz Gorice v Kamnik in od tod v Ljubljano (1920). Prav toliko let prejema slovenski gospodarji svojega »Kmetovalca« (iz leta 1884). — Pol stoletja živi ljubljanski »Dom in Svete« (iz leta 1888), ki ima med vsemi našimi listi gotovo najlepšo in najbolj slavno zgodovino. Svojo tridesetletnico praznujeta letos še mariborski »Naš dom« iz leta 1901, ki mu vojna leta tudi niso bila naklonjena, in versko-vzgojni mesečnik »Ave Marija« iz Chicaga, kjer je zagledal med našimi zseljenici luč sveta leta 1909. — Kdor ve, koliko listov smo imeli Slovenci, ki niso dokončali niti svojega prvega letnika, bo vedel ceniti vrednost lista, ki raste iz svoje desetletja stare zgodovine.

Izvirni tekst Gribodjovlja »Gorje od razuma«. — Znano je, da je ena najboljših ruskih dram in satir drama »Gorje od razuma« (izšla tudi v slovensčini), ki jo je epikal Puškinov sodobnik Gribodjov. Zdal se našli originalne rokopise, ki priča, da drama svoj čas ni izšla nespremenjena, temveč je bila po cenzuri močno okrnjena. Zdal se našli v Petrozavodsku zvezek z rokopisno dramo, ki ni bila sicer napisana z Gribodjovljev roko, temveč z drugo. Toda znano je, da se je drama širila skrivaj s prepisovanjem od rok do rok, ker ni bilo moč tiskati drame v celoti. Rokopis je nekako, iz 1828. Primerjava med znanim tekstom in tem eksemplarom kaže marsikatero razliko.

Velik finančni škandal v Ameriki

Nad 100 let stara tvrdka »Mc Kensson and Robinson« propadla

Uničil jo je mednarodni slepar, ki je »začel« že leta 1906

Ameriško javnost spet pretresa velik finančni škandal, v katerega so vpletene najodličnejše osebnosti gori do poslancev in senatorjev. Ne pričakovano je propadla 105 let stara tovarna za kvas Mc Kensson and Robinson. Iz tega se je razvil finančni škandal, ki v svoj vrhinec priteguje čimdalje več ljudi. Zaradi poverbe velikega zneska — 18 milijonov dolarjev — je bil pred tednom dni nenadoma aretiran Coster, predsednik zgoraj omenjene tovarne, obenem je ista usoda doletela podpredsednika Dietricha. Takratno uradno poročilo pravi, da bo za razčiščenje zadeve treba pregledati knjigovodstvo vsaj za pol leta nazaj. Coster je omenjeni znesek poveril, da bi financiral posle svojega nečaka Jenkinsa, o katerem je v ameriških borzijskih krogih znano, da nikoli ne izgubi. Delnice tovarne so zaradi teh odkritij silno padle. Kljub temu pa sta bila Coster in Dietrich za malenkostno varščino 5000 dolarjev izpuščena iz zaporov z obveznostjo, da se po nekaj dneh z nad 100 borznimi spekulanti spet pojavita pred sodiščem, da se prične zasliševanje.

S tem bi bila zadeva zaenkrat opravljena, če ne bi policijski ravnatelj Donovan planil vmes z odkritjem, da Coster ni nihče drugi, kot že iz predvojnih časov mednarodni znani vlomilec Musica, ki je bil l. 1906. zaprt zaradi goljufije in l. 1913. zaradi milijonskih goljufij obsojen na več let zapora, pa iz neznanih vzrokov te kazni še ni nastopil. Coster se je nekaj dni po teh odkritjih še svobodno gibal v svoji družbi in igral uglednega in močno petičnega človeka. Dva dni pred določenim datumom, ko bi se bilo treba pojaviti pred sodiščem, pa so ga v njegovi razkošni vili našli obešenega. Po tem odkritju je bil Dietrich in z njim še drugi osumljenec, Jurij Bernard, ponovno aretiran in varščina je bila zvišana na 100.000 dolarjev za vsakega.

Ob teh dogodkih se je razkrilo, da se je tvrdka tekom sto let svojega obstoja bavila večji del s posli, ki stoje na vrhu zločinstva, le malenkost poslovanja je bila posvečena kvasu in njegovi proizvodnji. V času prohibicije je na

debelo tihotapila v Združene države alkohol, in sicer največ iz Kanade. Po ukinitvi prohibicije je prešla na drug posel: tihotapila je opojne strupe. V vojni med Paragvajem in Bolivijo zaradi Chaca je obe strani zalagala s strelivom in orožjem. Izvoz je dosegel velike mere, saj so celi parniki plavali proti Južni Ameriki, oblastem



F. Donald Coster,

s pravim imenom Philipp Musica, predsednik družbe Mc Kensson and Robinson, glavni krivec vse afere.

Nepodpisana pisma v zgodovini

Benetke so imele v času dožev nabiralnike za nepodpisane ovadbe

Pismo brez podpisa, od nekega neznanega pošiljatelja, ni tako novo sredstvo za doseg nekega gotovega namena. Ali naj pošten in resen človek tako pismo sploh bere, ali naj se kaj ozira nanj? Prva težava je že v tem, da ne veš, ali je pismo podpisano ali ne, dokler ga nisi odprl. Ko pa je že odprto, je pa pač težko premagovati radovednost in nemir, kaj je v njem. Tako se zgodi, da se tudi nepodpisana pisma kljub splošnemu odporu proti njim le vsa preberejo. S tem jim je pa že odprto široko polje za slabo, le redko kdaj koristno učinkovanje. Z zgolj zasebnega stališča bi bilo treba v vsakdanjih zadevah taka pisma v celoti odkloniti in se varovati, da bi upoštevali njihovo vsebino, ki jo je večinoma narekovalo častihlepije, nevoščljivost, osebno sovražnost ali strast do obrekovanja. Škoda, ki jo tako pismo more povzročiti, je nepregledna. Najbolj podli obrekovalce, ki je vdrl pod varstvom nepoznanosti v hišo, more kruto motiti zakonski mir ali druge zaupne odnose, vedno po načelu: Nekaj le ostane!

Zgodovina pa pozna tudi cele postopke za pridobivanje anonimnih pism, ker v njih se večkrat naslovljencu izražajo tudi politični nameni ali nakane zoper to ali ono zasovraženo politično osebnost. Beneška republika je na višku svoje moči naravnost vzgajala svoje podanike, da so nepodpisano zboru desetih naznanjevali zločine zoper trdnost države. Še danes na mnogih krajih kažejo posebne nabiralnike, ki so bili namenjeni samo anonimnim pismom, naslovljenim na državne inkvizitorje. Te nabiralnike so imenovali »levja žrela« (bocche del leone). V palači dožev v Benetkah še danes pred vhomod v dvorano, v kateri so zborovali deseteri velmožje, kažejo levo glavo, v katere odprto žrelo so razni »prijatelji« metali nepodpisane ovadbe. Ko je 24. junija 1797 prišla na krmilo bolj demokratična vlada, je ljudstvo ta levja žrela razbilo. Le nekaj se jih je še ohranilo, ki kažejo, kakšno vlogo so nekdanje nepodpisane pisma imela v tej republiki. V palači dožev ohranjeni nabiralnik ima nad odprtino napis: »Tajne ovadbe v zadevah države.«

Prav tako so v dobi francoske revolucije nepodpisane pisma marsikomu ugasnila luč življenja. V takratni nemirni dobi, polni najbolj razbrzdanih strasti, je nepodpisanih pism na oblastnike kar deževalo. Tako je nepodpisani listič kraljici Mariji Antoinetti preprečil dobro organizirani beg iz Templea, kjer so jo revolucionarji imeli zaprto. Nekaterim prijateljem dvora se je namreč posrečilo na svojo stran pridobiti nekaj komisarjev, katerim je bila poverjena straža nad visokim ujetnikom. Z denarjem so si odprli pot do kraljice, da so se natančneje dogovorili o njenem begu in o begu njenih otrok. Vse je bilo že lepo pripravljeno, poučene straže postavljene na stražarskih mestih, ki bi ob odhodu ujetnikov eno oko zatisnile, da bi nihče ne videl. V veliki jetnišnici pa je bil še komisar Simon, ki za vse te namene ni vedel. Na večer pred begom dobi

pa je bil tovor prijavljen kot — magnezija. V španski vojni je dobavljala orožje rdeči Španiji in na veliko financirala podvige rdečih.

V izgubi, ki so jo utrpeli delničarji tovarne, pa ni samo 18 milijonov, ki jih je poveril Coster, ampak se je izkazala še nova izguba 30 milijonov dolarjev. Ker pa delnice in obveznice tovarne zaradi teh odkritij še neprestano padajo, delničarjev pa je 13.500, je skupno izgubo že mogoče računati na 100 milijonov dolarjev. V tisku je seveda nastal velik vihar in vsi iščejo nadaljnih niti v to afero. Nekateri že objavljajo sezname članov kongresa in senatorjev, ki so bili od bivšega ravnatelja propadle tovarne odvisni in so za njegove zločine vedeli. Odkrilo pa se je še, da so vse posle vodili štirje bratje: že aretirana Dietrich in Georg Bernard in Coster, četrtga brata so odkrili v neki podružnici tvrdke Mc Kensson and Robinson. Vsi so se pisali po družinskem priimku Musica.

Ko je bil Musica še zločinec manjšega kova, je l. 1906. bil kaznovan z zaporom enega leta. L. 1913. pa je presleparil 22 bank za milijon dolarjev in je s tem prišel že v prvo kategorijo. Vsi sodni spisi o njegovih zločinih so izginili kot kafa. Nič več ni bil zaprt in nobene kazni ni več plačal. Prišel je celo v newyorški občinski odbor, pozneje je postal upravni svetnik v državi New York. Takrat so njegovi akti izginili. L. 1922. se je pojavil spet kot trgovec, ki je najprej izdeloval vodo za lase, kmalu pa je postal predsednik svetovne tvrdke Mc Kensson and Robinson. Kot tak je prišel v najvišjo družbo, v kateri je s svojimi milijoni pridno pletel mreže in vlekel nove milijone, dokler se ni vse zvalilo nanj.



Novi zvezni predsednik Švice.

Za l. 1939. je bil za zveznega predsednika Švice izvoljen Philipp Etter, dosedanji podpredsednik zveznega sveta.

posebnem oddelku navadnega osebnega vlaka. Ob neki drugi priliki so gostje dvora samo zaradi zamude dvornega vlaka ušli smrti, ki so jo zaročniki pripravljali za 25 letnico carjevega vladanja. Toda vsa previdnost ni pomagala. Nihilistom se je po zvezah s stražo in višjimi uradniki vedno posrečilo nepodpisana pisma spraviti carju prav v roke. Bila so polna groženj in sramotitev, da car ni imel mirne ure. Po petkratnih ponesrečenih poskusih se je 13. marca 1881 nakana posrečila, po pregledu čet je bomba carja raztrgala na kose.

Tudi zgodovina razmerja med veleislami beleži nepodpisano pismo, ki je močno vplivalo na njihove medsebojne odnose. Prejel ga je angleški kralj Edvard VII. nekaj dni prej, preden je stopil na prestol. Med Anglijo in Nemčijo že itak ni vladalo bog ve kako prijazno razmerje. L. 1900 se je takratni princ Valeški mudil pri svojih sorodnikih v Kopenhagenu. Nekega dne prejme nepodpisano pismo, pisano v francoščini, ki mu razodeva, da Nemčija skuša Rusijo in Francijo naščuvati, da bi se polastili velikih angleških predelov v Afriki in Aziji. Pismo je še navajalo, da je neki nemški general izdelal že natančne načrte za napad na Indijo in Egipt. Edvard je pismo prebral in mu pripisoval tak pomen, da je pri nemškem poslaniku v Londonu v tem smislu poizvedoval. Nobena omiljevanja niso pomagala, nezaupanje se je čimdalje bolj poglobljalo.

Tudi sodišča imajo večkrat posla z nepodpisanimi pismi in v postopnikih so natančna določila, kakšen pomen jim je pripisovati, ker so navadno dvorezen meč. V delovanju ameriških gangsterjev je nepodpisano pismo že kar običajno sredstvo za izsiljevanje in neredko kdaj dosežejo popoln uspeh. Tako se temni nameni izražajo na listkih, ki jih poštni aparat verno prinaša naslovljencem, tu pa je nemir ali celo nesreča.



Krotka srna.

Farmer Walter Jikov v mestu Superios, država Wisconsin, je neko sicer divjo srno navadil, da vsak dan ob določenih urah prihaja v njegovo hišo, kjer se po domače najde, potem pa se spet izgubi v gozdove med svoje divje tovarišice.

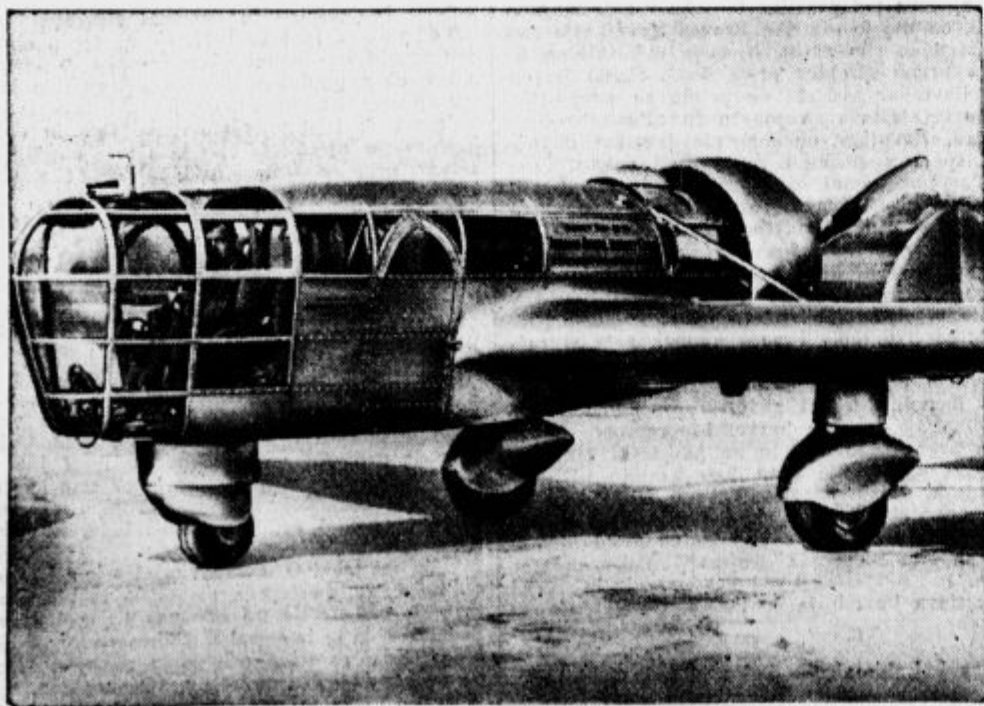


Smuči

in vse zimskošportne potrebščine dobite najugodnejše pri

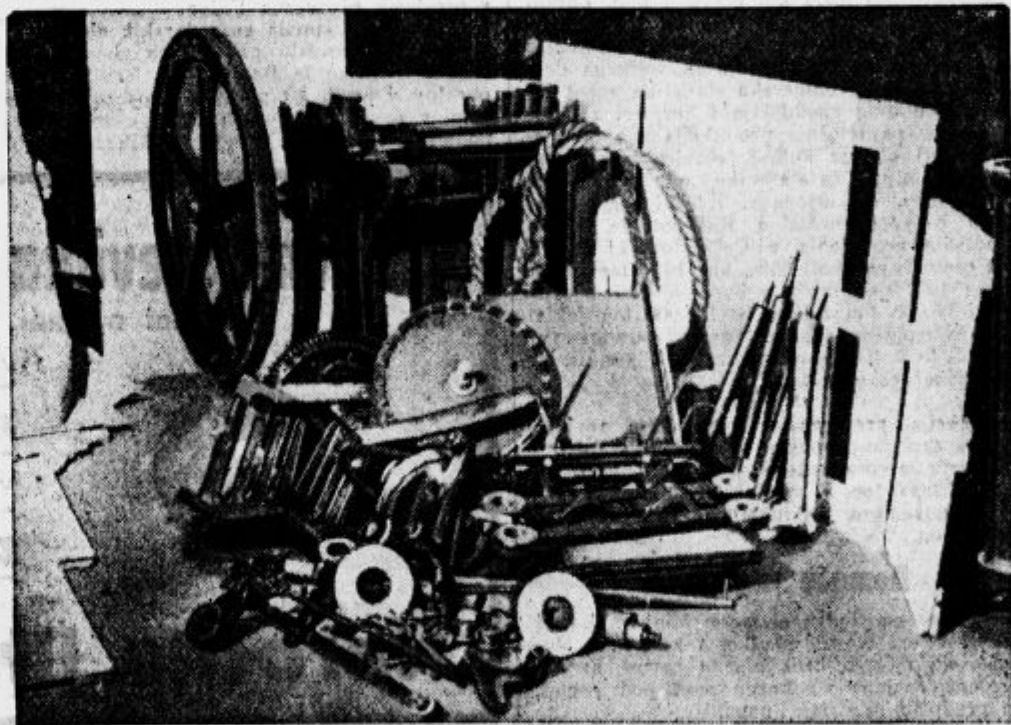
Banjai

Ljubljana, Miklošičeva 20



Leteča fotodelavnica.

Letalske tovarne »Lansing« (spet v Ameriki seveda) so zgradile posebno letalo, namenjeno za fotografiranje iz zraka. Prostor za pilota je ves v steklu, da lahko gleda na vse strani in vodi fotografa nad prizore in predmete, ki bi jih bilo dobro fotografirati. Prostor za fotografa pa je v dnu letala. Stroj, ki ima propeler zadaj, je zgrajen za velike višine in doseže hitrost 330 km na uro.



Tajna tiskarna romunske »Železne garde«.

Policija v Bukarešti je pred kratkim odkrila tajno tiskarno »Železne garde«, ki je tudi po smrti voditelja Codreana še hotela nadaljevati delovanje organizacije. Policija je tiskarno takoj po odkritju uničila; slika kaže kup tiskarniških strojev.

Ladje kot ledene gore

V območju Severnih morij je mráz že dosegel zelo nizko stopnjo in močno ovira plovbo. Iz Hamburga poročajo, da ribiški parniki prihajajo do pristanišča vsi zaledeneli, da so podobni pravim ledenim goram. Nekateri prihajajo v pristanišča tudi močno poškodovani, ker so jih na odprtem morju zalotili ledeni viharji. Na rekah je plovba zaradi nizke vode ustavljena. V srednjem toku je v 24 urah nastal tak mráz, da je reka zamrznila in so mnogi parniki obšli v ledeni skorji.

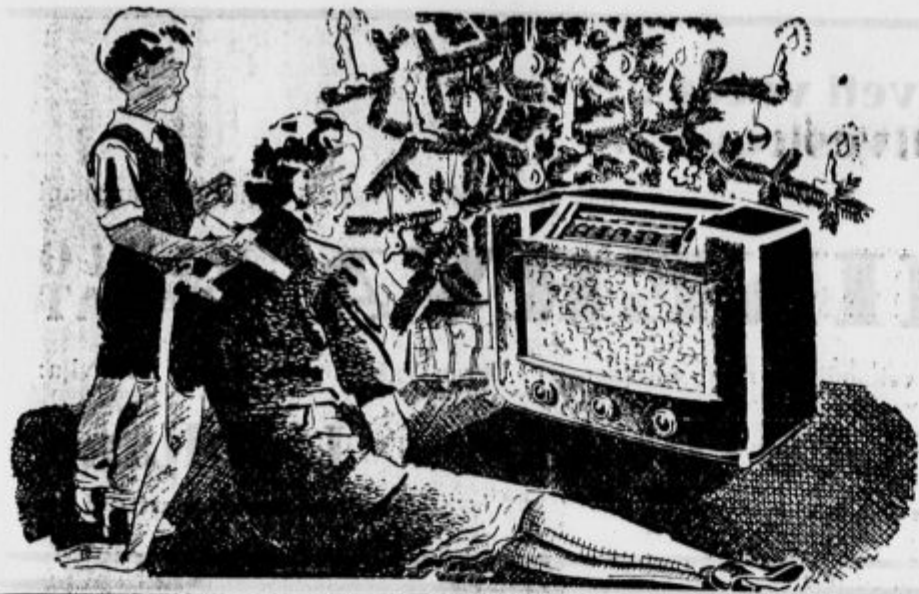
Ob vzhodnih Frizijskih otokih se s težavami zaledenelega morja bori več parnikov in motorni rešilni čoln »Bremen«, s katerim razpolaga postaja Norderrey, je večkrat poklican na odprto morje, da pomaga reševati brodolomce. V nedeljo dopoldne je bil poklican proti Spieteroogu. Klical ga je holandski tovarni parnik »Active«, ki je zašel v nevaren položaj. Po triurni naporni vožnji skozi ledeni vihar je rešilni čoln prisel v bližino nesreče, toda zaradi razburkanega morja in ledenih kosov v njem se ogroženemu parniku ni mogel približati. Holandski parnik je imel na krovu še vso posadko in nekaj družin, kot tovor pa je vozil velike sklade lesa. »Bremen« je moral brez uspeha zapustiti ogroženega tovariša. V ponedeljek zgodaj zjutraj so ga ponovno klicali proti otoku Juist. Klicala ga je motorna ladja »Juiste«, ki je naselila na peščen breg. Pa tudi tu se ladji ni mogel približati. Ob vsakem poizkusu je morje spet ločilo ponesrečeno ladjo in »Bremen«, ki ji

je prišel pomagat. Kaj se je pozneje zgodilo s temi ladjami, še ni znano.

V ponedeljek popoldne so uvedli že »zasilno službo z letali«, ki naj za silo vzdržujejo vsaj pošt-ni promet med otoki, ki bi bili sicer popolnoma odrezani od sveta. Če pa bo to ledeno vreme trajalo še kaj delj časa, bodo prišla še nova letala, da vzpostavijo tudi osebni promet.



»Vašo prednico sem odslovila, ker je nosila moje obleke. Upam, da se vi ne boste spozabili tako daleč.«



Z enim darilom ste rešili problem!

Edino darilo za vso družino pod božičnim drevescem — kratko-valno čudo, PHILIPS 650, ki vam bo pričaralo v hišo ves svet. — Razveselite svojce s praktičnim in ekonomičnim darilom ki bo leta hiši v veselje.

PHILIPS

Sport

Božični turnir v hokeju za prvenstvo Jugoslavije

Ker so se izjavili doslej vsi poizkusi izvesti državno prvenstvo v hokeju na ledu, se bo i. edlo to prvenstvo na zahtevo tehničnega odbora jugoslovanske drsalne zveze letos v obliki dvodnevne turnirja v Ljubljani. Ugodne ledne prilike so nanesele, da bomo spravili državno prvenstvo pod streho še za Božič.

Razen Karlovanov, ki so ostali letos brez drsalnice, sodelujejo na božičnem turnirju vsi jugoslovanski klubi, ki kaj pomenijo v tej športni panogi. Za praznike bomo videli na delu vse naše hokejiste v strnjeni seriji zaporednih tekem in si bomo tako ustvarili pravo sliko o vrednosti jugoslovanskega hokejskega športa.

Ker si je nadel jugoslovanska drsalna zveza nalogo, omogočiti nastop naše državne ekipe že letos na svetovnem prvenstvu v Švici in prihodnje leto na olimpiadi, bo služil božični turnir tudi kot izbirna tekma za sestavo državne reprezentance.

II. izlet gorenjskih smučarjev

V dneh od 13. do 15. januarja 1939 bo II. izlet gorenjskih smučarjev v Kranjski gori. V petek dne 13. januarja bodo sprejeli in nastanili, zvečer zabavni večer. V soboto, 14. januarja so izleti, zvečer zabavni večer, pohod vseh tekmovalcev. Ob 14. start za seniorje in juniorje na 18 in 5 km. Ob 19. poldnevni večer, ob 21. domača zabava. V nedeljo 15. januarja je ob 8.30 popoldne slovesna otvoritev temelja novega smučarskega torišča, ob 9 pa razni starti za tekme, ob 14 ekološki v Planici, ob 18 razglasitev rezultatov v Kranjski gori, ob 20 slovesni zaključek izleta in zabavni večer. V ponedeljek, 16. januarja izleti.

Splošne pogoje in vse potrebne informacije je dobiti pri GZSP.

Dol pri Ljubljani

Naš cerkveni pevski zbor priredi na Stefan dan v prosv. domu v Dolu ob 3 popoldne 2 spevoigr. in sicer: Cerarjevo »Čevljar in vrage in najnovejšo »Vodopivčev« Na trg«. Na sporedu imamo tudi več umetniških in narodnih pesmi kakor: Al. Miheličev »Venček narodnih« za mešan zbor in najnovejšo Bajkove in Tomčeve priredbe za moški zbor. Vse prijatelje lepega petja in vesele zabave vabimo!

Dolsko

Dr. A. Korošec — krstni boter. V nedeljo 18. t. m. popoldne so krstili v Moravčah v župni cerkvi krepko Kristino, desetega otroka iz ugledne in verne Osolnikove družine pri Sv. Križu. Oče Lovro, mal posestnik in predsednik KPD, je poprosil našega narodnega voditelja g. dr. Korošca za botra, ki je drage volje prevzel botrstvo in podaril neimovitemu očetu 1000 din. Ker pa boter ni mogel sam osebno priti h krstu, si je izbral za svojega namestnika g. župana Janeza Zajca. Družina Osolnikova se s hvalečnim srcem spominja plemenitega dobrotnika.

Prvenstveni hokejski turnir se začne v nedeljo 25. t. m. ob 19.30 na športnem drsalšču SK Ilirija. Nastopita dva para, in sicer: HASK; Ilirija in ZKDM; Marathon. Finalne borbe bodo v ponedeljek ob 9 popoldne. Prva nastopita premagana, druga pa oba zmagovalca za oficijelni naslov državnega prvaka. V Ponedeljek popoldne bo še izven prvenstva medmestna tekma Ljubljana: Zagreb, ki bo dala naslutiti sestavo bodočega državnega teama.

Da se vzbudi med našim športnim občinstvom za hokej na ledu ono zanimanje, ki mu kot najlepši vseh borbenih iger gre, so cene propagandno nizke: otroci in dijaki plačajo 4 din, vsi ostali pa 6 din za vsakokratni vstop.

Danes v četrtek zvečer ob 19 bo prva letošnja hokejska tekma v Ljubljani. Nastopi Ilirija proti svoji rezervi, ki šteje že precej izbranih igralcev. Zaradi propagande je vstop prost.

Kukuljevič je v Tokiu enkrat dobil, dvakrat pa izgubil

Naš odlični tenis-igralec Kukuljevič, ki se mu v glavni mestu Japonske, je odigral tri prijateljske tekme s finalisti v japonskem prvenstvu. Zmagal je proti Nakanu z rezultatom 6:4, 6:2; 6:1. Izgubil je pa z Yamagishi z rezultatom 6:4, 6:3, 6:3 in s Takamako z rezultatom 1:6, 6:4, 8:6.

Nov svetovni rekord van Feggelenove

Odlična inozemska hrbtina plavalca Jet van Feggelen, ki je pred kratkim postavila v Düsseldorfu nov svetovni rekord na 200 m s časom 2:40.6 minut, je ta rezultat še izboljšala v Amsterdamu. Topol je prevlaval omenjeno progo v izrednem času 2:39.0 minut in je izboljšala svoj nedavni rekord za 1,6 sekund.

Francozov ne bo na olim. nogometnem turnirju

Po izjavi Rimeta, predsednika francoske nogometne zveze, se Francija ne bo udeležila olimpijskega nogometnega turnirja v Helsinkih leta 1940. Rimet utemeljuje nesodelovanje s tem, ker v Franciji ni dobrih amaterskih nogometnih igralcev in zato bi bili tudi izgledi za uspeh prav majhni. Najboljši nogometaši so ali poklicni igralci ali prejemajo od svojih klubov ugodnosti, zaradi česar ne pridejo v poštev za olimpijsko moštvo.

Finski smučar Kalle Heikkinen se je smrtno ponesrečil

Najbolj znani finski smučarski dolgoprogaš Kalle Heikkinen se je pri treningu smrtno ponesrečil. Heikkinen je bil z nekim svojim tovarišem pri treningu na daljši progi, kjer je na neki strmini tako nesrečno padel da je bil zaradi hudih notranjih poškodb na mestu mrtel. Heikkinen, ki je zastopal svojo domovino pri zimskih olimpijskih igrah in pri zadnjem svetovnem prvenstvu, je bil komaj 30 let star.

Mali oglasi

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wollova ulica št. 3

[Pohištvo]

Spalnice, jedilnice

kupite najugodnejše pri

Andrej Kregar

pri kolodvoru št. Vid
Vižmarje.

Glasba

Gramofonske plošče

klagierie, plesne, narodne,
s harmoniko in petjem
samo Din 30—

elektroton

PASAZA NEBOČNIKA

stare vzamem v račun

Plošče in gramofone

bivše igrarke A. Rasberger v največji izbiri po razprodajnih cenah dobiti v Dalmatinovi ulici št. 10 — nasproti hotela Strukelj. (1)

PERITE Z O B E

ZJUTRAJ IN ZVEČER

S SPECIALNIM

ZOBNIM MILOM



SAMO MILO

ČISTI IN BELI ZOBE DOVRŠENO

Arsenal igra na Švedskem

Angleški prvak v ligi, Arsenal, ki bo ob koncu prihodnjega maja tudi v Hamburgu igral, bo nastopil 10. maja v Stockholmu proti švedski reprezentanci; 12. maja nastopi v Norrköpingu proti Sjöjerna; 16. maja pa proti kombiniranemu moštvu Gothenburga.

Smučarska postojanka na Gorjušah

Smučarsko postojanko na Gorjušah prične oskrbovati SK-Planina dne 23. t. m. Žel. postaja Boh. Bela, oz. Nomenj. Trenutno je še nekaj postelj prostih.

Snežne razmere

Uradno poročilo Tujakoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, JZSZ in SPD v Ljubljani z dne 21. XII. 1938.
Kranjska gora, 810 m: —3, drobno mede, 30 cm pršica.
Ritopeč, Planica, 826 m: —30, drobno mede, 30 cm pršica.
Planica-Statna, 936 m: —10, drobno mede, 30 cm pršica.
Planica-Tamar, 1108 m: —12, drobno mede, 40 cm pršica.
Bled, 501 m: —8, drobno mede, 30 cm pršica.
Pokljuka, 1300 m: —6, drobno mede, 50 cm pršica, smuka ugodna.
Zatorog v Bohinju: —8, drobno mede, 40 cm pršica.
Dom na Komni, 1329 m: —5, drobno mede, 70 cm pršica.
Jesenice, 584 m: —6, drobno mede, 50 cm pršica.

Gorjuše, 1000 m: —7, drobno mede, 25 cm pršica.
Trzin, 520 m: —10, drobno mede, 20 cm pršica.
Kofce, 1500 m: —15, drobno mede, 40 cm pršica.
Velika Planina, 1538 m: —8, drobno mede, 40 cm pršica.
Kantuška Bistrica, 601 m: —7, drobno mede, 30 cm pršica.
Skafja Loka, 350 m: —8, drobno mede, 20 cm pršica.
Sodražica: —8, drobno mede, 17 cm pršica.

Pohorje

Senjorjev dom, 1522 m: —7, drobno mede, 10 cm pršica.
Ruska koča, 1249 m: —5, osrnenjen sneg, 10 cm.
Ribnica na Pohorju, 715 m: —5, drobno mede, 17 cm pršica.
Dravograd, 131 m: —10, drobno mede, 10 cm pršica.
Peca, 1634 m: —8, drobno mede, 10 cm pršica.

Obvestila športnih zvez, klubov in društev

Akademski športni klub, Ljubljana, ki bi si radi nabavili smučni in smučarsko opremo bo klub preskrbel za znizano ceno smučni in stremena. Prvovrstne smučni bodo stali ca. 80 din, stremena pa ca. 40 din. Prijave sprejema Joža Dobovšek, Sv. Petra cesta 91.
Akademski športni klub priredi od 5. do 8. januarja smučarski tečaj na Črnem vrhu. Tečaj bodo vodili izkušeni smučarski učitelji. Prenočnina na Črnem vrhu bo 6 din dnevno. Vožnja bo pa stala 13 din. Prijave sprejema od vključeno 1. januarja Dobovšek Joža, Sv. Petra cesta 91-1. Nadaljnja obvestila o tečaju bodo pravočasno objavljena v »Slovenec«.

Dolores Vieser:

Podkrnoški gospod

Roman. — Poslovenil Janez Pucelj.

Ko Nartej že zagleda hišo na Gorici, zastlihi nenadoma tožiti belega sokola. Za božji čas, popolnoma je pozabil nanj. Ptič bi bil vendar moral dati nazaj vitez! Kaj naj zdaj z njim? Naj ga nese tja, v Zrelec? Nikdar!! — Sploh — kako je uboga para vsa povešana? Saj ne bo ostal! Čemu naj bi se stvarca še dalje mučila? Malo bo pritisnil in po njem bo.

Ko pa položi Nartej sokolu palec na lepo, okroglo glavo in začuti toplo perje, ki krije ptiču vitko truplo kakor žlahtni, težki brokat, tedaj mu prevzame srce samo usmiljenje: mati imajo doma zdravila in mazila, nemara bo katero pomagalo. Mati Zavorja sedi na klopi ob vratih. Roke je skrila pod predpasnik, kakor da jo je sram, da da pridnim kdaj kaj poitika. — Toda kaj naj bi delala, dokler ne ve, za koga?

Od daleč zagleda Nartej, kako se bliža sem čez polja. Dan se mreži, da je videti fant v medli svetlobi in sivi obleki kakor tuj človek. Zavorja misli v tihoti, kako se ji je sin malce odtujil: »Sem pač uboga, preprosta ženska, ki ne more razumeti vsega, kar so ga učili veliki, ponosni gospodje.«

Zdaj lahko že prepozna njegov obraz, njegov prelepi, preljudi, nad vse ljubljani obraz! In njegove mehke plave lase, ki brede veter skozi nje. Moral jo je že zagledati! Morda ga celo družiti, da ga čaka. — — — Je zdaj zmeraj tako trd in čuden. —

Prizadevno in nepokojno Zavorja vstane in stopi v hišo. Da si opravi v kuhinji, da kar krili z rokami, dokler ne zasliši v veži urnih korakov fantovih.

»Mati,« zakliče sin skozi vrata, »lejte, kaj sem prinesel!«

Zavorja stopi iz dimastega mraka v polmrak med vrati.

»Ah, sokolič!« se začudi mati. »Kje si ga dobil?«

»Našel — ob Glini! Ali bi mi ga pomagali obvezati — je ves raztrgan.«

Rahla groza spreleti mater Zavorjo, ko zapazi temno kri sinu na rokah in prsih: kolikokrat ga je v težkih sanjah videla tako krvavega.

»Daj ga léska!« veli hlastno.

Na mizi v veži namažeta sokolu rane z zdravilnim mazilom. Sokol si da narediti vse, le rahlo toži in čivka. Samo po Nartejevem prstu hoče zasekati nekajkrat.

Nato prinese Zavorja košarico za jajca, jo mehko in toplo postelje s slamo in perjem in jo skrbljivo postavi v kot v sobi za ranjenega sokola. Ptič zapre oči, tihlo čem tja nekam — — — jesti noče nič.

»Lahko bo še,« se nadeja mati Zavorja iz skrite radosti, da more prav toplo oskrbeti ubogo malo bitje, četudi je samo ptič.

»Le čegav je?«

»Zrečkanov,« reče Nartej; pri tej besedi mu zaigra posmehljiv drget okrog ust. —

Zavorja prisluhne.

»Kako veš?«

»Sem bil skupaj z njim,« reče fant tako tja mimogrede.

Mati sede na klop. Je možno blede. Ne upa se ga vprašati.

»Sveta Marija, kaj je bilo?«

Nartej si zasadi palec za usnjeni pas in po tihoma zašviga. Kar se na glas zasmeje:

»Kaj le si predstavlja! Naj si poišče drugega!«

»Ampak, Nartej,« opomni mati prestrašena, »kaj pa si — — —«

»Nič nisem,« se namrdne fant, »povedal sem mu pač!«

»Kaj si mu povedal?«

»Da od njega ničesar ne maram, da ne maram z njim imeti ničesar — da žvižgam nanj!«

»Skoraj vriskaje se privihrale besede fantu čez ustnice.

»In on — — —?«

Zavorja samo dahne vprašanje in zapre oči.

»On? — Haha, raztogotil se je! Je rekel, da se nič več ne zmeni — — — naj ti le povem! Ha! — — —«

Mati Zavorja sloni ob zidu in ne črhne besede.

Zdaj je vsega kraj in konec.

Pa zdaj vidi Nartej, kako je mati v stiski in ji položi roko na ramo:

»Ne jokajte! Ko se vrnem, bom vojni poglavar in velik gospod! Tedaj vam prinesem turško ogrlico in zaponko za pas in — — —«

»Nartej,« vzkligne mati bolestno, »kako le si mogel narediti kaj takega!«

»Nisem mogel drugače, mati,« reče sin tiho.

»Zdaj si si napravil srečo,« zajoka Zavorja.

»Zrečkan ti ne pomore nikdar več. Kadar njega kdo razžali, tedaj mu ne odpusti svoje živ dan — — —«

»Saj mu tudi treba ni odpustiti. On naj naredi, kar on hoče — in jaz bom tudi naredil, kar bom jaz hotel.«

»Tako je, saj!« zaihti mati in se vrže čez mizo. »In jaz, jaz nesramna starka — — — sem mislila, da bi ti hotel — morda kaj narediti meni na ljubo!«

»Saj vam hočem narediti vse,« reče Nartej zamolklo, »toda tega ne morem.«

Mati Zavorja samo še trudno prikima. Počasi dvigne od stola volhki obraz k sinu:

»Jaz — te nočem siliti,« sune trudno iz sebe, »še sam nikakor nočem — — — Zdaj je tudi prepozno. — — — Pa kadar me ne boš več imel — — —«

Zavorja stisne zobe in beseda ji zastane.

»Lepo se vam zahvalim, mati,« začne Nartej plaho in jo hoče objeti.

Ona pa se obrne in gre proti vratom.

Na pragu jo sreča Nartej; prinesla je cvrtje.

»Boš lačen, Nartej, dajva, jejva,« meni Zavorja in se obrne nazaj k mizi. — — —

Okna tihe izbe stresa veter. — — —

Ponoči se Nartej mahoma splaši kvišku; sede v postelji in gleda v temo. Snoči ni bil, kakor je sicer navajen, zapahnil oknice. Zdaj se zaletava hud veter na vso moč v temno izbo; tudi sneg nese prav na odoje. Drevje buči. Je močno miraz.

Pijan od zaspanosti se potisne Nartej s postelje in se dotipuje do okna, ki ga komaj razloči v gosti temi. Kakor da ga kdo biča, mu udarja ostro sneženo zrno ob telo. Skozi misli, od sanj prepletene, mu za trenutek šine slika malih, modrih jetrnikov ob Glini. In sonce. — — —

Zdrzne se na lahno in zaloputne oknice.

Zdaj je v izbi tiše. Nartej položi roko na končnico postelje in prisluhne še enkrat, kako tuli veter. Tedajci mu je, kakor da je zazvenel rahel, bolesten klik v zamolklo tuljenje. Ka je to? — Ze spet! — Mati???

Hlastno seže Nartej po plašču in ga potegne s klina, se ogreje in odpre duri.

Pred podobo naše ljube Gospe v veži gori oljenka. Trpoli v tenkem prepihu in meče nemiren evit čez postavlo, ki leži na tleh: mati. Na pol razpletene kile ji vije zmedene čez belo srajco, koščne roke se ji oprijemljejo trdega klečalnika.

V vršanju snežnega meteža ni slišala, da so se odprle Nartejve duri. Nemoteno ječi svojo tožbo gori k Materi usmiljenja:

»Kaj si pretrpela ti, ko je šlo od tebe tvoje dote — si vedela, da ga bodo pribili na križ! O sveta Marija! Ti veš, kaj moram zdaj trpeti jaz! Pomagaj! Pomagaj! Pod srcem sem ga nosila, sem pretrpela zanj dosti sramote in bede — — — od vse sreče mi ni ostalo nič drugega, razen njega — o Marija — in zdaj hoče oditi na tuje in me pustiti, da bom umrla sama! — Popolnoma sama, popolnoma sama — o Marija! — — — Veli mu ti, naj vendar ostane, če že noče poslušati mene!«

Konči Ahačič:

Jaka Spaka in čudodelna dlaka

18



Neizmerna je bila bol kraljice-matere, ko so položili pred njo edinega otroka — mrtvega. Dvignila je k sebi še v smrti lepo hčerkinino lice, se zazrla vanj in ga gledala in gledala. »Tvoj otrok ni in ni mrtve!« jo je tolažilo ubogo srce. Zato je dala sklicati zdravnike in čarodeje, kar jih je bilo na svetu, in jim pokazala Marjetico.



»Kdor jo oživi,« je govorila kraljica, »jo dobi za ženo in z njo vse kraljestvo in bogate zaklade našega gradu!« Zdravniki in čarodeji pa so žalostno skomignili z rameni in zinjali z glavami: »O kraljica! Tvoji hčerki ne pomaga nihče več. Tvoja hči je mrtva!«

Programi radio Ljubljana:

Cetrtrek, 22. decembra: 12 To in ono (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert Radij. orkestra — 14 Napovedi — 18 Slavne koračnice (plošče) — 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rud. Kolaric) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Zasluga jug. prostovolcev za naše osvobodjenje (Mirko Jovanović) — 19.50 Deset minut zabave — 20 Koncert Sodelujeta: g. Drago Zagor in Radij. orkestra — 21.30 Kozaske pesmi (plošče) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Kvartet mandolin.

Petek, 23. decembra: 11 Solska ura: Božična od. dala (brezpos. učit. abitur.) — 12 Iz naše domovine (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert Radij. orkestra — 14 Napovedi — 18 Božič v družini (ga. Ivanka Velikonja) — 18.20 Šramli igrajo (plošče) — 18.40 Slovensčina (g. dr. St. Leben) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Tucin dan in božični kolači v narodnem verovanju (Jelica Belović Bernačič) — 19.50 Smučanje, naš ljudski šport (g. Janko Sieherl) — 20 O znanju politiki (g. urednik Al. Kuhari) — 20.30 Orgelski koncert (msgr. Stanek Premrl) — 21.15 Koncert Radij. orkestra — 22 Napovedi, poročila — 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi:

Cetrtrek, 22. decembra: Belgrad: 20 Kojnovičeva opera Kostana. — 20.30 Beethovnov trio, 22.20 Komorni koncert — Zagreb: 20 Cerkveni koncert, 21 Schubertovo zimsko potovanje, 22.20 Plesna glasba — Praga: 19.25 Orgle, 20 Igra, 21.10 Ork. koncert, 22.20 Plošče — Sofija: 19 Klavir, 20.35 Laska glasba — Varšava: 19 Zab. glasba, 21.30 Vok. koncert, 22 Plošče, 23.05 Komorna glasba — Budimpešta: 19.30 Igra, 22 Ork. koncert, 23.10 Cigan. orkestra — Trst: Milan: 17.15 Vok. koncert, 21 Opera — Arleanke — Rim-Bari: 21 Sinf. koncert — Dunaj: 20.10 Koncert na železih, 22.30 Nar. in zab. glasba — Berlin: 19 Puccinijev spominski večer, 20.10 Plesna in zab. glasba — Lipsko: 20.10 Puccinijev večer — Monakovo: 20.10 Opereta — Paganini — Strassbourg: 20.20 Dicksonova igra, Cvrček za pečjo.

POCENI BLAGO

lepo božično darilo že od 5 din naprej, pa tudi boljše kvalitete dobite pri

TRPINU, MARIBOR, VETRINSKA ULICA 15.

Statvene mojstre

sposobne in izkušene, išče velika tkalnica pisanega bombažnega blaga. — Samo reflektantje z dolgoletno prakso in prvostnim tehničnim znanjem naj pošljejo ponudbe upravi »Slovenca« pod značko »Tekstilec« 19.645.

Božična darila!
Ivan Kravos
MARIBOR, Aleksandrova 13.
Telefon 22-07

Rudolf Batis
poštni poduradnik
Pogreb draga pokojnika bo v četrtek, dne 22. t. m. ob 2 popoldne izpred mrljske veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 21. decembra 1938.
Zalujoča soproga Pavlina in ostalo sorodstvo.

CIRIL DOLENC
kapetan in ravnatelj v pokoju
Pogreb bo v petek, dne 23. decembra 1938, ob 2 popoldne izpred mrljske veže spl. bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu
Ljubljana, 21. decembra 1938
Zalujoči otroci: Vanda, Irena, Matjanko, Tone

ZENITH



Točna ura

vodilna svetovna
znamka
odslej v vseh
strokovnih delavnicah

Mali oglasi

Službe iščejo

Knjigoveški pomočnik
dober delavec, išče službo. Nastopi lahko takoj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 19.752. (a)

Zasluzek

500 din potrebujete
da dobite stalen zaslužek. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Potnik« št. 19.548.

Službodobe

Ekonom-vrtnar
dober živinorejec — se sprejme. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Jahač« št. 19.609. (b)

Trgovski pomočnik

začetnik, z dežele, ali učenec, ki želi nadaljevati učno dobo, se takoj sprejme pri trdki Ivan Florjancič, Šostanj. (b)

Auto-motor

Motorno kolo
znamke »Indijan« 600 ccm, generalno obnovljen, poceni prodaja F. Cotic, Hrenova ulica 7, Ljubljana.

Obrit

Snežne čevlje, galoše
kakor druge čevlje popravljamo »Express«, brzo-popravljalnica čevljev — Ljubljana, Sv. Petra c. 6.

Razno

KO-KO-DAK
Jajce tudi po zimi, kadar so najdražje Vam znesejo Vaše kokoši! Pojasnila brezplačno
Milan Vrabliž, Ptuj 33

Posedstva
Več stavbnih parcel
naprodaj v bližini kolo-dvora št. Vld. Vižmarje. Pojasnila: Vižmarje 59

Kunaver Ludvik
gradbeno-strokovno naobraženi posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 5, telefon 37-33, ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago.

Na Sveti večer ...
Silvestrovo ...

naj ne manjka v Vašem stanovanju priznani

MINERVA RADIO APARAT

Prijeten zvok, odličen radio sprejem Okras Vašega stanovanja. Dobavlja:

„RADIOVAL“ - Ljubljana

Telefon 33-63

Dalmašnova ulica 13

Izdelovalnica likerjev, desertnih vin, sirupov in žganjarna

Jakob Perhavec

Maribor - Gosposka ulica štev. 9

Telefon 25-80

Na drobno in na debelo

Rum, konjak, likerji, slivovka, brinjevec, droženka, klekovača

Specijaliteta:
Grenčak in vermut

Radio

Od 750 din

naprej radio aparati nove tipe. Banja, Ljubljana, Miklošičeva 20. (1)

Radio aparati

Loewe, Minerva, Graetzer in Mende v blagovno božično darilo. — Tudi na obroke pri

Kleindienst & Posch
Maribor, Aleksandrova 44

Prodamo

Namočena polenovka
se dobi pri I. Buzzolini, Lingerjeva (Kresija). (1)

Orehova jedra in fižol
nudi Sever & Komp. — Ljubljana, Gosposvetska cesta 5. (1)

Nova Leica III.
in štirivrstna kromatična harmonika ugodno naprodaj, Sv. Petra c. 91-I. (g)

Smuč in sanke
najboljše, dobite pri izdelovalcu Fajfar, Ljubljana, Trnovska ulica 25, telef. 34-10. (t)

Za vsako priliko
najboljše Hubertuse in vsa druga oblačila nudi ceneno Presker, Sv. Petra cesta 14.

CONTINENTAL

pisalni stroj za dom in pisarno!
Samoprodaja:
Ivan Legat
Ljubljana — Maribor

Patent »Kraljica peč«
ki se naloži le enkrat dnevno, potem pa gori ves dan, se dobi v vseh velikostih pri A. Semenič in drug, Ljubljana, Miklošičeva cesta 15, telef. št. 48-67. (1)

Smuč
velika zaloga, iz 1a, gorskega jesena, norveški model (kelovane), kupite ugodno pri Temel, Dravograd, dravska banovina. Trgovcem nizke en-gros cene. (1)

Pitano perutnino
štajersko, čišeno, purice, purane, kapune, poularde, gosli, race, piščance, kokoši nudi najceneje Hedžet, pitarišče, Ljubljana 7. Prednaročila na trgu, kličite tel. 47-69. 1

KAPPEL
pisalni stroji — božični seni Tudi na obroke pri
Kleindienst & Posch
Maribor, Aleksandrova 44

KUPUJTE PRI NAŠIH INSERENTIH!

Pouk

Tečaj za stenografijo

šestmesečni, priredi Trg. učilišče in stenografski institut Robida, Ljubljana, Trnovska ulica 15. — Poučuje ga prof. Robidova. Učnina nizka. Uspeh garantiran. Začetek januarja 1939. — Pojasnila v pisarni učilišča, Trnovska ulica 15. (u)

Tečaj za strojeписje

priredi Trgovsko učilišče in stenografski institut Robida, Trnovska ul. 15. Ljubljana. Novi moderni stroji. Najnovejša učna metoda. Začetek januarja 1939. Pojasnila v pisarni učilišča: Trnovska ul. 15.

Stanovanja

Enosobno stanovanje

oddam s 1. januarjem v Ljubljani, Mala čolnarska ulica 4. (c)

Dvosobno stanovanje

s kopalnico in vrtom se odda. Staretova ul., nova stavba, Trnovo (c)

SOBE ODDAJO:

Prazno sobo

s souporabo kopalnice — oddam v Trnovem. Staretova ul., nova stavba.

Prazno sobo

kopalnico in verando odda Hranilni in posojilni konsorcij, Gajeva 9. (s)

V Zagrebu je naprodaj enonadstropna

trgovska hiša

s trgovino z mešan. blagom in gostilno, obstoječo 10 let, površina zemljišča 468 m², zazidana površina 200 m². Pod vso hišo je svella in suha betonirana klet. V I. nadstropju je stanovanje s 5 sobami, kopalnico in pritliklinami. — Hiša stoji na zelo prometnem kraju, obdana z več tovarnami, da je bodočnost zagotovljena. Proda se pod ceno, potrebno pa je 450.000 din, 150.000 din je hipoteke po 6%. — Hitre pismene ponudbe pod št. 51.744 na Publicitas d. d., Zagreb, Ilica 9.

Dorica Jamšek
učenka II. razr. meščanske šole v Šiški
Nenadomestljivega srčka bomo spremili na zadnji poti v petek, dne 23. decembra 1938, ob 4 popoldne iz hiše žalosti Celjska ulica 19, Bežigrad, k Sv. Križu
Ljubljana, dne 21. decembra 1938
Jamšek Albina in Marijan, mamica in očka, Marijanček, Janez, Metka, Gizela in Marija, brata in sestre

inž. Josip Burger
tehnični višji pristav
Draga tovariša, ki ga bomo ohranili v najboljšem spominu, spremimo v četrtek, dne 22. decembra 1938 ob 4 popoldne od mrtvaške veže splošne državne bolnišnice k večnemu počitku pri Sv. Križu.
Ljubljana, dne 21. decembra 1938.

inž. arh. Jožeta Burgerja
Draga pokojnika spremimo k večnemu počitku v četrtek ob 4 popoldne iz splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Sv. maša zadušnica se bo brala v cerkvi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani v petek, dne 22. decembra ob 7 zjutraj. Vsem znancem in prijateljem ga priporočamo v molitev.
Ljubljana, Ribnica, Brooklyn, dne 20. decembra 1938.
Pavla, žena; Jože, sin;
družine: Burger, Strehovec, Zagor, Kumelj-Kiki